

Hierna een presentatie van de 3 titels uit de boekenreeks “Gouden Gouldjes”.

Het derde gouldboek is hierbij beschikbaar gesteld enkel voor individuele lezing door bezoekers op de site zelf.

***Waarschuwing :**
Voor elk van de drie boeken geldt copyright zoals daar in aangegeven.*

GOUDEN GOULDJES

INLEIDING

IN DE

GOULDFOK

Dit boekwerk is het eerste van een drieledige serie over Gouldamadines. Als inleiding krijgt de lezer, naast een hele rits weetjes, tips en troeven inzake de Gouldfok, met drie chronologisch gebrachte afleveringen een beeld van de groeiende vastberadenheid van de auteur, parallel met zijn groeiende respect voor de natuur en haar evolutie-mechanismen. Een triple-effect.

NOOT : Dit boek is sinds 2003 niet langer verkrijgbaar in nieuwversie; alternatief enkel wellicht nog tweedehands in circuits van de Speciaalclub .Natuurbroed Gouldamadine Nederland of andere tropen -en exotenclubs in België.

INDEX

- Deel I : De Koudbroedwijzer
Deel II : Gouldfokkerslitanieën
Deel III : Amadine van de toekomst

NIETS	UIT	DEZE	UITGAVE	MAG	WORDEN	VERVEELVOUDIGD	
EN/	OF	VERSPREID	DOOR	MIDDEL	VAN	DRUK,	
FOTOCOPIE,	MICROFILM,	OF	OP	WELKE	MANIER	DAN	OOK.

Eerste uitgave : januari 2002

Kleurenfoto's : I. Lievens

Omslagbewerking : Copy-Cad, Erpe-Mere

Boekverzorging : Copy-Cad, Erpe-Mere

Productie : I. Lievens

Opgedragen aan Lester & Lennert

GOUDEN GOULDJES

GOULDJES

IN

FABELTJESLAND

Dit tweede boekwerkje uit de gouldtrilogie verklaart een aantal misinterpretaties, overdrijvingen en excuses die doorheen de gouldfokkerij dwalen. De lezer krijgt inzicht in het gemak waarmee in deze tak der liefhebberij axioma's worden gecreëerd, respectievelijk welke nuttigheid uit deze stellingnames voortvloeit, en voor wie.

Dit boek is sinds 2003 niet langer verkrijgbaar in nieuwversie; alternatief enkel wellicht nog tweedehands in circuits van de Speciaalclub Natuurbroed Gouldamadine NL of andere tropen -en exotencclubs in België.

INDEX

Deel I : Fabelachtig

Deel II : Gould-gekheid op een Stokje

Deel III : De Schrale Periode in Gouldjesland

NIETS	UIT	DEZE	UITGAVE	MAG	WORDEN	VERVEELVOUDIGD	
EN/	OF	VERSPREID	DOOR	MIDDEL	VAN	DRUK,	
FOTOCOPIE,	MICROFILM,	OF	OP	WELKE	MANIER	DAN	OOK.

Eerste uitgave : januari 2002

Kleurenfoto's : I. Lievens

Omslagbewerking : Copy-Cad, Erpe-Mere

Boekverzorging : Copy-Cad, Erpe-Mere

Productie : I. Lievens

Opgedragen aan Lester & Lennert

GOUDEN GOULDJES

CONSULTATIE

VOOR

GEVORDERDEN

Het derde boekje uit de gouldtrilogie verhaalt en beschrijft een aantal meer technisch getypeerde aspecten omtrent voeding, kweek en tentoonstelling van Gouldamadines, waar de auteur het grote belang van herkent en benadrukt. Heel vanzelfsprekende overwegingen blijken het voor wat betreft genetische causaliteit en dagelijkse verzorging, waarvan het belang in tijden van jachtigheid en grootproductie helaas door mensenkeuzes te vaak wordt miskend.

Noot : Dit boek is sinds 2003 niet langer verkrijgbaar in nieuwversie; alternatief enkel wellicht nog tweedehands in circuits van de Speciaalclub Natuurbroed Gouldamadine NL of andere tropen -en exotenclubs in België.

INDEX

- Deel I : Bacteriotherapie met Lactobacillen
- Deel II : Natuur & Voeding : Natuurvoeding
- Deel III : Lichtjes Wit, Witter, Witst
- Deel IV : Gouldjes in Fabeltjesland
- Deel V : Kalende Gouldkoppen
- Deel VI : Gouldamadine ter Keuring

NIETS UIT DEZE UITGAVE MAG WORDEN VERVEELVOUDIGD EN / OF VERSPREID DOOR MIDDEL VAN DRUK, FOTOCOPIE, MICROFILM, OF OP WELKE MANIER DAN OOK.

Eerste uitgave : januari 2002

Kleurenfoto's : I. Lievens

Omslagbewerking : Copy-Cad, Erpe-Mere

Boekverzorging : Copy-Cad, Erpe-Mere

Productie : I. Lievens

Opgedragen aan Lester & Lennert

BACTERIOTHERAPIE

M E T

LACTOBACILLEN

A L T E R N A T I E V E T H E R A P I E & T E C H N I E K

VOORWOORD

" Gezondheid zit 'm in de buik ", wist mijn grootmoeder reeds.
Vandaag is daar voor **mens én dier** ook de wetenschap, met enkele zeer eenvoudige conclusies, en nog veel eenvoudiger keuzes.

INLEIDING : WETENSCHAP OP KOP

Vandaag geldt binnen de medische wereld de lijdzame vaststelling dat de bestrijding van infecties met klassieke, chemotherapeutische middelen een steeds moeilijker opgave wordt. Aan de basis van deze problematiek ligt evenzeer de vaststelling van een almaar groeiende erfresistentie van ziekteverwekkende kiemen bij mens en dier.

De vanzelfsprekende vraag rijst : Zijn er nog opties ?

De normale flora van het spijsverteringskanaal voorkomt kolonisatie door exogene micro-organismen, en beperkt de concentratie van commensale flora die in ongunstige situaties pathogeen kan worden. Dit **beschermende vermogen** van de normale flora noemt men kolonisatie-weerstand.

De kolonisatieweerstand van de darm wordt waarschijnlijk bepaald door een (onbekend) mengsel van obligaat anaërobe bacteriën. Ook in de darm zouden **lactobacillen** deel kunnen uitmaken van de flora die de kolonisatieweerstand bepaald, maar experimentele gegevens op dit gebied ontbreken.

Wel zeker is dat -bij vogels- in de krop- en kliermaag gëintroduceerde lactobacillen een **aanzuringseffect** op de totale spijsvertering creëren en aldus mogelijke ziekteverwekkers in hun groei belemmeren, en wel over de totale lengte van het darmtraject. Hetgeen ontegensprekelijk kan bijdragen tot een gunstige florabalans.

Verstoring van deze ecologische balans ontstaat meestal door gebruik van **klassieke, antibacteriële middelen**. Wanneer deze middelen de beschermende flora aantasten, kan uitgroei plaatsvinden van potentieel pathogene flora, waardoor **superinfecties door resistente kiemen kunnen ontstaan**.

Superinfecties kunnen veelal goed worden behandeld met een volgend klassiek-antibacterieel middel, maar dat is niet altijd het geval.

Bovendien wordt de leverfunctie hierdoor verder gedraineerd en treden steeds meer nevenwerkingsverschijnselen op.

De kolonisatieweerstand wordt dan mogelijk nog ingrijpender aangetast :

Van kwaad naar erger.

Een alternatieve therapie bestaat uit toediening van apathogene bacteriën om de verwekker van de (super)infectie te bestrijden.

Dit noemt men **bacteriotherapie**.

Bij deze vorm van therapie kunnen vele **soorten micro-organismen** worden gebruikt, maar van oudsher is vooral gebruik gemaakt van **lactobacillen**, in de rug gesteund door complementaire **bifidostammen**.

LACTOBACILLEN : PLAATS EN FUNCTIE

In het algemeen verdeelt men de darmflora -dat zijn de micro-organismen die in de darm leven- op hun groeivoorwaarden. Er zijn aerobe, anaerobe en micro-aerophile flora. Aerobe bacteriën groeien in aanwezigheid van zuurstof, anaerobe bacteriën groeien in zuurstofvrije omstandigheden en micro-aerophile bacteriën hebben zuurstofarme omstandigheden nodig.

Er bestaat nog een verschil, namelijk tussen wat heet de residente en transiënte flora. De residente flora zijn onmisbaar voor de fysiologische processen in de darmen. Dit zijn zogenaamde 'obligaat bacteriën'. Het is afgeleid van het woord obligaat dat verplicht, noodzakelijk betekent.

De transiënte flora, ook wel passerende kiemen genoemd, zijn permanent in de darm aanwezig. Ze komen simpelweg door de voeding binnen. Ze worden tot op zekere hoogte verdragen en hebben in het algemeen geen nut. Wél hebben ze een schadelijke invloed op de darmen. Daarom worden in de uitslagen van ontlastingsonderzoeken zogeheten getolereerde waarden aangegeven (bijv. <10.4).

Een negatieve verschuiving tussen residente aerobe, anaerobe, microaerophile bacteriën en een toename van de transiënte flora (ook schimmels), leidt tot een beschadiging van de darmen. Dat kan tot een beschadiging van de stofwisseling (metabolisme) leiden.

De hierboven genoemde 'residente flora' geven een stimulerend effect. Deze goede werking die ervan uitgaat, is afhankelijk van de ontwikkeling van het darmslijmvlies en het functioneren van het immuunsysteem. De ruime verspreiding en receptorblokkade van die flora vormt een barrière tegenover lichaamsvreemde kiemen. (Een receptorblokkade is een specifiek mogelijkheid van het lichaam om ongewenste en/of schadelijke stoffen te signaleren, deze de weg te versperren en daarmee de doorgang te belemmeren.) Zo'n barrière ontstaat door een gezonde strijd om voedingsstoffen te creëren en door het aanmaken van groeiremmende (z.g. microbiocide) stofwisselingsproducten. Samen met de anatomische indeling van de darm draagt deze (residente) flora bij aan het weerstandsvermogen tegen passerende (transiënte) kiemen (hieronder vallen ook schimmels).

Naast het vormen van deze barrièrefunctie nemen de (residente) flora vooral deel aan de stofwisseling van het darmslijmvlies. Zo kunnen ze vetzuren aanmaken. De door deze flora geproduceerde vetzuren met een korte moleculaire keten verzorgen ca. 40% van de energiebehoefte voor de epitheelcellen van de dikke darm. Enkele kiemen van de darmflora, zoals Bifidobacteriën-stammen maken de vitaminen B1, B2, B6, B12, foliumzuur, biotine, niacine en pantotheenzuur aan. Stuk voor stuk belangrijke onderdelen voor de gezondheid van uw vogels. En vanzelfsprekend... ook voor de uwe.

Lactobacillen zijn obligaat-anaërobe of facultatief aërobe, Gram-positieve staven. Verschillende soorten, waaronder *Lactobacillus acidophilus*, behoren tot de normale orale, intestinale en urogenitale, humane flora. Andere soorten, zoals *L. bulgaricus* en *L. casei*,

komen voor in melkproducten. Lactobacillen zetten koolhydraten om tot melkzuur (lactaat), waaraan ze hun naam danken, en zorgen zo voor een **zuur milieu**. Lactobacillen groeien het best tussen 30° en 40°C, in een zuur milieu (ph 4,5-6,4).

Ze zijn gevoelig voor de meeste, klassiek-antibacteriële middelen die werkzaam zijn tegen Gram-positieve micro-organismen.

WERKINGSMECHANISME

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat remming van potentieel pathogene flora door lactobacillen gelinkt is aan de productie van :

- 1°) Melkzuur;
- 2°) Organische, anti-bacteriële stoffen;
- 3°) Waterstofperoxide.

PRODUCTIE VAN MELKZUUR

Zoals reeds vermeld, versnelt een **aanzuring** van het spijsverteringsmilieu ter hoogte van de **krop- en kliermaag**, het neerbuigingseffect van mogelijke, ziekteverwekkende micro-organismen tijdens **het verdere spijsverteringstraject** in het darmstelsel, ook al zouden de meeste lactobacillentypes er zich mogelijkwijze moeilijk kunnen handhaven.

In dit verband is reeds van belang, het evenwicht tussen de voorgeschreven cocktail-samenstelling van de geïntroduceerde lactobacillen-types en andere obligaat-anaërobe bacteriën, zoals tevens verder zal blijken.

Toch kan ook met eenvoudig, **zelfbereide yoghurt** reeds aanzienlijk resultaat worden geboekt. Uit doorgedreven experimenten en geverifieerde resultaten blijkt aldus ondermeer eenduidig dat de pathogene activiteit van de zogenaamde "**megabacterie**" direct met 80 % of meer afneemt bij tijdelijke aanzuring van het kropmilieu met yoghurt op waarden van Ph 5,0 tot Ph maximaal 4,5.

Yoghurt kan worden bereid door **spontane fermentatie van melk**. Deze yoghurt heeft **bactericide eigenschappen** tegen diverse potentieel pathogene micro-organismen, waaronder

Escherichia coli. (Noot : Want *E. coli* mag dan al "goedaardig" genoemd worden, toch zijn er varianten die middels mutatie mogelijk pathogeen kunnen worden, en dus wel degelijk gevaar opleveren. Een voorbeeld is [*Escherichia coli* O157:H7](#), een variant die bij mensen in toenemende mate voor problemen zorgt.)

Aanzuren van melk met melkzuur tot de Ph van yoghurt leidt wel tot **een bacteriostatisch**, maar **niet tot een bactericide** effect op *E. coli*.

Het bactericide effect van lactobacillen kan dus niet afdoende worden verklaard enkel door de vorming van melkzuur en het ontstaan van een lage Ph.

Eveneens andere factoren zijn van tel.

PRODUCTIE VAN ORGANISCHE, ANTIMICROBIËLE STOFFEN

Sinds de **studie van Metchnikoff** (1894) wordt algemeen aangenomen dat lactobacillen stoffen produceren die remmend werken op de groei van andere micro-organismen.

De identiteit van deze stoffen was lange tijd onbekend.

Ruim 50 jaar geleden reeds stelden wetenschappers vast dat binnen het stofwisselingsresidu van *L. acidophilus* een antibacteriële stof kon worden geïsoleerd die vooral werkzaam was tegen Gram-negatieve bacteriën.

Vandaag meer dan 30 jaar geleden, in 1974, slaagden andere vorsers er in om uit afgeroomde, *L. acidophilus*-bevattende melk nog een andere stof met anti-bacteriële eigenschappen te isoleren.

Het is een zure stof met een molecuulgewicht van 200, werkzaam tegen enteropathogenen en tegen spore-vormende micro-organismen.

Nog 10 jaar verder, in 1984, isoleerden wetenschappers een peptide-antibacterieel middel met een molecuulgewicht van 6000-6500, alweer geproduceerd door, jawel :

Lactobacillus acidophilus.

Echter !

Deze laatste stof bleek **uitsluitend werkzaam tegen** verschillende andere types lactobacillen, te noemen

L. leichmanii,

L. helveticus,

L. lactis en

L. bulgaricus.

Een stam van een ongetypeerde lactobacillussoort produceert een thermostabiele, antibacteriële stof met een laag molecuulgewicht. De stof is werkzaam tegen een brede scala Gram-positieve en Gram-negatieve bacteriën, maar **niet tegen andere lactobacillen**.

Luidens Panday en Vollaard is het waarschijnlijk een korte-ketenvetzuur, die echter **veel actiever** is dan bijvoorbeeld azijnzuur of melkzuur.

PRODUCTIE VAN WATERSTOFPEROXIDE

In 1952 beschreven wetenschappers voor het eerst dat sommige **lactobacillen** waterstofperoxide kunnen produceren.

Lactobacillen gebruiken immers flavoproteïnen, die zuurstof kunnen **reduceren tot waterstofperoxide**.

De meeste anaërobe bacteriën zijn niet bekwaam om het toxische waterstofperoxide uit hun omgeving te elimineren.

Eind de zestiger jaren werd bekend dat waterstofperoxide-producerende lactobacillen een **bactericide werking** hebben tegen *Staphylococcus aureus*.

Nog even later suggereerden enkelingen tevens directe, anti-virale activiteit van waterstofperoxide, hetgeen echter twijfelachtig is.

Op dit vlak ontbreken tevens experimenteel geverifieerde, sluitende gegevens. Niettemin mag uit talrijke studies blijken dat produktie van **waterstofperoxide** door lactobacillen een belangrijke bijdrage kan leveren tot **evenwichtige, bacteriële activiteit** binnen lichaamsspecifieke, anaërobe culturen.

LACTOBACILLEN IN HET KORT

Lactobacillen hebben, kort samengevat, de volgende eigenschappen:

- Ze gaan de aanhechting of groei van ziekmakende (pathogene) bacteriën in de ingewanden tegen, wat hun vermogen om het maag-darmkanaal te koloniseren reduceert.
- Ze produceren bacteriedodende metabolieten waaronder H₂O₂.
- Ze belemmeren de verplaatsing van ziekmakende bacteriën langs de darmwanden.
- Ze bevorderen de afbraak van de door ziekmakende bacteriën geproduceerde giften (zoals carcinogene amines).
- Ze zorgen voor de opname van nitriet, waardoor de vorming van schadelijke amines voorkomen wordt.
- De schadelijke enzymactiviteit (zie boven) van de bacteriën neemt af.
- Lactobacillen hebben het vermogen om de inwerking van microbiële toxinen te verhinderen door de toxine-receptoren van de gastheer enzymatisch te veranderen. Competitie om plaatsen op het darmepitheel en beschikbare voedingsstoffen spelen hierbij een rol.
- Lactobacillen geven een verlaging aan Enterococci overgroei en Clostridium overgroei.
- Lactobacillen completeren de afbraak van voedselallergenen (bijvoorbeeld koemelk-caseïnen). Hierdoor worden immunoreacties tegen voedselallergenen onderdrukt en dat geeft ook een vermindering van ontstekingsreacties (down-regulatie van een immuunrespons).
- Lactobacillen verlagen de urease-activiteit in de darmen (geeft verbeteringen bij artritis).
- Lactobacillen hebben een hoge Beta-galactosidase-activiteit die de aanwezige lactose in de melk of yoghurt kunnen omzetten in glucose en galactose. (meting hoeveelheid geproduceerd waterstofgas geeft aan hoeveel lactose er omgezet kan worden. Hoge metingen geven lactose-intolerantie aan).
- Ze geven een verhoogde IgA -immunrespons, waardoor de immunologische barrière toeneemt.
- Ze produceren antilichamen en verhogen ook de stimulatie van fagocyten die essentieel zijn voor het goed functioneren van het immuunsysteem.
- Ze helpen bij de assimilatie van cholesterol.

- Ze maken lactase vrij, het enzym dat voor de afbraak van melklactose zorgt.
- Ze vertonen uitgesproken anti-microbische activiteiten tegen organismen zoals *C. difficile*, *Candida albicans*, *E. coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Salmonella typhimurium*, *Staphylococcus aureus*, *Helicobacter pylori*.
- De her-kolonisatie van de juiste microflora verloopt vlotter na het gebruik van een antibioticakuur waardoor het risico voor overgroei van de schadelijke wordt voorkomen.

HET BELANG VAN OPLOSBARE VOEDINGSVEZEL

De in de darm levende bacteriën zijn voor een groot gedeelte afhankelijk van voedingsvezels. Er zijn twee soorten vezels: **wateroplosbare en niet-wateroplosbare**. Onder de wateroplosbare vezels vallen onder andere inuline, pectine en (haver)zemelen. Onder de niet-wateroplosbare cellulose.

De wateroplosbare vezels noemt men gezien zijn chemische structuur niet-zetmeel polysacchariden (NSP's). De dunne darm kan deze groep stoffen niet opnemen (resorberen). Daardoor staan ze volledig ter beschikking van de darmflora in de dikke darm. **De wateroplosbare voedingsvezel inuline heeft een onlosmakelijke relatie met bifidobacteriën.** Inuline is in de groep NSP's een uitgebreid onderzochte stof. Van bifidobacteriën is bekend dat ze over enzymen beschikken die geschikt zijn voor de hydrolyse (het in water oplosbaar maken) van inuline. Inuline komt voor in artisjokken, ajuin, look, cichorei, aard-peer, zoete aardappelen en bananen. De bifidobacterie en andere groepen gezondheidsbevorderende bacteriën worden gestimuleerd door NSP.

De bifidobacteriën, die naast de hoger genoemde lactobacillen een perfect aanvullende groep melkzuur bacteriën binnen de darmflorahuishouding uitmaken, hebben de volgende positieve effecten op de gezondheid:

- Ze produceren B-vitamines .
- Ze remmen bacteriën die in staat zijn nitraten om te zetten in potentieel gevaarlijke nitrieten.
- Ze gaan allergieën tegen. De microbiële stofwisseling in de dikke darm zet inuline om in onder andere kortketenige vetzuren zoals acetaat, propionaat en butyraat. Deze stoffen komen de rode bloedlichaampjes (erythrocyten) in de dikke darm ten goede. Door een tekort aan erythrocyten, neemt de doorgangbaarheid van de darmen (darmpermeabiliteit) toe, wat allergieën en voedingsintoleranties uitlokt.

- Ze belemmeren de groei van Clostridium en andere ongewenste micro-organismen. Door een te eenzijdige voeding met gebrek aan ballaststoffen loopt het aantal bifidobacteriën terug. Deze groep is namelijk sterk afhankelijk van NSP's als voedingsbron. Via ontlastingsonderzoek is dit effect aan te tonen. Het gevolg hiervan is dat Clostridium bacteriën zich kunnen vermenigvuldigen. De stofwisselingsproducten van deze bacteriën hebben zoals eerder al beschreven een negatief effect op het darmmilieu. De ontlasting wordt basisch en er ontstaat ammoniak (dat de lever belast) bij de eiwitstofwisseling. Daarbij worden voorwaarden gecreëerd die de huisvesting van ziekmakende (pathogene) bacteriën bevordert.
- Ook de galzouten worden dan ontoereikend opgenomen waardoor de galproductie ter compensatie moet toenemen. Dit maakt de kans op galsteenvorming groter. Nog dramatischer zijn de veranderingen die onder invloed van de NDH-clostridiumgroep (*Nuclear Dehydrogenetaing Clostridia) optreden. Deze bacteriën zijn in staat galzuren om te zetten in kankerverwekkende (carcinogene) stoffen. Dit proces kan op de langere termijn darmkanker (coloncanceren) veroorzaken.
- Ze geven minder belasting voor nieren en lever. Door een verhoogd aantal bifidobacteriën in het lichaam (dankzij de inname van inuline) ontstaat er een grotere bacteriële omzetting van stikstof. De bacteriële binding aan stikstofmetabolieten levert een hogere stikstofuitscheiding op, waardoor er minder ammoniak gevormd kan worden. Het toegenomen aantal melkzuurbacteriën zorgt voor aanzuring van de darmlumen. De verhouding ammoniak-ammonium verschuift daardoor naar ammonium. Ammonium is nauwelijks opneembaar en verlaat via de ontlasting het lichaam. De lever en de nieren profiteren hiervan en worden minder belast.
- Het geeft een daling van cholesterol. De aanzuring van de darmlumen door de melkzuur producerende bifidobacteriën verklaart ook de cholesterolverlaging door het gebruik van inuline. Daarbij bindt inuline triglyceriden, fosfolipiden, vrije vetzuren en cholesterol aan zich, waardoor deze stoffen gebonden via de ontlasting het lichaam verlaten. U merkt dit door een afname van vermoeidheid en een verbeterd prestatievermogen.
- Inuline zet de darmen in beweging. Inuline is niet alleen een weldaad voor de darmbacteriën. Ook bij overgewicht is de inname van inuline aan te bevelen. Door de waterbindende capaciteit van inuline neemt het verzadigingsgevoel toe en de maaglediging wordt vertraagd. Inuline stabiliseert glucoseschommelingen in het bloed, waardoor vetopslag en hongergevoelens worden geremd. Bij obstipatie biedt inuline een veilige en effectieve oplossing.
- Inuline kan bovendien bepaalde verteringsenzymen binden, waardoor de voedingsstoffen optimaal beschikbaar komen. De verbeterde efficiëntie van de spijsverteringsenzymen ontlasten de pancreas en de gal. Een aangesterkte 'melkzuurflora' verbetert de tolerantie van lactose. Door het gebruik van pre- en of probiotica is het vaak mogelijk een lactose intolerantie af te bouwen. Door het gebruik van inuline neemt de snelheid van de passage van de voeding toe. Hoe hoger het gewicht van de ontlasting, hoe korter deze in de darmen verblijft. Daarbij

hebben wateroplosbare ballaststoffen door hun grote oppervlakte een hoog bindingsvermogen aan kationen. Belasting door zware metalen wordt hierdoor verminderd.

DE ZUURTEGRAAD VAN DE ONTLASTING

De pH-waarde -ook zuurgraad of zuurtegraad genoemd- van de ontlasting is een eenvoudige, maar belangrijke maatstaf voor de beoordeling van de in de darm aanwezige darmflora. Deze waarde geeft het resultaat weer van alle microbiële stofwisselingsprocessen in de dikke darm. De pH-waarde van de ontlasting zegt niets over de pH-waarde in de andere lichaamsweefsels (in krop of kliermaag bijvoorbeeld). Het gaat hier vooral om de samenstelling van de darmflora en vooral de afzonderlijke verhoudingen tussen de nutriënten die de pH-waarde beïnvloeden.

Voeding kan ofwel pH verhogend of pH verlagend werken. Koolhydraten die u eet worden door de koolhydraatbacteriën (de saccharolytische bacteriënflora) in de dikke darm omgezet in vetzuren. Daardoor ontstaat een verzuring van de darmflora, wat een pH-verlagende werking geeft. Eiwitten die u eet worden omgezet door de eiwit-actieve darmflora, de proteolytisch actieve darmkiemen. Deze produceren ammonia en andere stofwisselingsproducten, dewelke alkalische effecten geven. Dat wil zeggen ze hebben een pH-verhogende werking.

Saccharolytische darmkiemen zijn zuurvormend (dus pH verlagend) en leven van koolhydraten/vezels. Enkele heten:

Enterococcus sp.
Lactobacillus sp,
Bifidobacterium sp.
E.coli / E.coli varianten
Bacteroides

Proteolytische darmkiemen zijn alkaliserend (dus pH verhogend) en leven van eiwitten.

Enkele heten:
E.coli/E.coli varianten
Eneterobacterien
Bacteroide stammen
Clostridien sp. (ook lypolytisch: wat wil zeggen het leeft van vet)
Pseudomonas
Proteus Klebsiella

In een gezonde darm heerst een goede pH-waarde. Bij een Europese omnivoor (dit is een alleseter, waaronder o.a. de mens valt) met gezonde darmen ligt de pH-waarde tussen 6,0 - 7,0. Eenzijdige voeding of een niet goed werkende vertering leidt tot een onjuiste darmflora. Dat geeft op zijn beurt een ongewenste verschuiving van de pH-waarde. Koolhydraten zijn pH verlagend. Eiwitten zijn pH verhogend. Het teveel eten van eiwitten of vetten geeft een overschot ervan in de dikke darm en dat geeft een alkalisch (pH verhogend) darmmilieu. Dit geldt ook voor storingen in de eiwit- en vetvertering (zoals exocrine pancreasinsufficiëntie, verstoorde secretie van galzuren) en voor ontstekingen van het darmslijmvlies.

Een overwegend zuurvormende (saccharolytisch) actieve dikke darmflora door vezelrijke voeding en ook koolhydraatintolerantie leiden dus tot een verzuring van de ontlasting. Dat is juist goed, omdat bij een alkalische (dus pH-verhogend) pH-waarde veel bacteriële enzymsystemen met een schadelijke werking optimaal functioneren, wordt gestreefd naar een zure pH-waarde van de ontlasting tussen 5,8 - 6,4. Deze waarde kunt u bij een vezelrijke voeding verwachten. Bij zuigelingen bestaat de dikke darmflora bijna uitsluitend uit bifidobacteriën en lactobacillen, dus verzurende bacteriën, wat blijkt uit de typisch zuur ruikende ontlasting met een pH-waarde tussen 5,0 - 5,5.

Bij een onjuiste zuurtegraad kunnen schadelijke, bacteriële stofwisselingsproducten (toxinen) geproduceerd worden zoals biogene aminen of precarcinogenen. Bovendien vestigen en vermeerderen allerlei ongewenste kiemen (ook enteropathogenen) zich beter in het alkalische (pH verhogend) milieu.

Een pH-waarde hoger dan 7,0 is nooit aan te raden, noch voor mensen, noch voor vogels. Daarom wordt deze waarde als bovengrens gehanteerd.

IN PRAKTIJK

Bacteriotherapie met lactobacillen kan gebeuren met yoghurt en met lactobacillen-concentraat, ondersteund door bijvoorbeeld inuline uit een bijkomende verstreking van banaan.

In de meeste commerciële samenstellingen van gelyofiliseerde concentraten worden de gebruikte soorten lactobacillen niet naar aanwezigheid in aantal gespecificeerd, of is de subtypering onvolledig. Van sommige preparaten blijkt bovendien dat ze niet steeds dezelfde soorten lactobacillen bevatten. Of in nog andere gevallen dat de aangewezen ondersteunende bifidostammen totaal ontbreken. Hetgeen enkel de ondoelmatigheid van de therapie bevordert.

Reproduceerbare resultaten van bacteriotherapie kunnen dus alleen worden verwacht als de gebruikte stammen volledig bekend zijn en als de samenstelling van de lactobacillen-preparaten steeds hetzelfde blijft.

Want :

Lactobacillen kunnen sterk verschillen in hun vermogen anti-microbiële substanties te produceren.

Bovendien behoren de gebruikte lactobacillensoorten onderling compatibel en liefst zo hoogwaardig mogelijk interactief te zijn. Toediening van bepaalde types lactobacillen die mekaars werking gedeeltelijk of totaal opheffen, is vanzelfsprekenderwijze volstrekt zinloos.

Zoals in 1998 reeds gemeld (I. LIEVENS," Gouden Gouldjes " - Witte Spreeuwen KBOF), zullen fabrikanten naar de toekomst toe waar nodig ongetwijfeld die aanpassingen qua samenstelling uitvoeren die zij plausibel achten, teneinde de stabiliteit en werkzaamheid van hun product(en) te optimaliseren.

Ondertussen houden wijzelf op ons hok sinds jaren vast aan twee **zelfontworpen cocktails** van uitsluitend hooginteractieve lactobacillen -en bacteriestammen, in gebruik telkens vergezeld van een compatibel **fyto-zurencomplex**. Hetgeen waarvan de werkzaamheid binnen lichaamsspecifieke, anaërobe culturen door onze praktijkresultaten reeds jaren geleden werd aangetoond en geverifieerd.

BEKNOPT

Lactobacillen-introducties hebben ontegensprekelijk een maximaal positieve invloed op de spijsvertering en de globale gezondheid indien :

1. de geïntroduceerde soorten **onderling volledig compatibel** gekozen blijken en mekaars werking niet gedeeltelijk opheffen;
2. bovendien ook **aard en aantal der kiemen** complementair-lichaamsspecifiek én interactief met de heersende spijsverteringsflora gekozen zijn.
3. het gekozen cocktail-concentraat vanuit zijn gelyofiliseerde toestand, onmiddellijk na introductie in het vogellichaam **een hoge graad van activiteit** kan ontwikkelen, ondersteund door de aangewezen types hydrolyseerbare voedingsvezel.

Onnodig te beklemtonen dat hier jaren van intensieve analyses en praktijkresearch aan vooraf gaan vooraleer sluitende resultaten van optimaal rendement te kunnen beogen.

Bovendien dient gewaarschuwd dat het nooit uit te sluiten is dat ondoordachte massa-introducties van niet-complementaire melkzuurbacteriëntypes, de huishouding van de residente, commensale flora tijdelijk in de war sturen, waarbij de vatbaarheid voor infecties verhoogt.

NABESCHOUWING

Niemand hoeft het water nog uit te vinden.

Dankzij **Metchnikoff**, de bekendste voorvechter van de bacteriotherapie, weet de mens vandaag wat hij weten kan. Indien hij het al weten wil.

Moeilijker is die keuze niet.

Inmiddels zijn er tegen alle commercieel beschikbare, klassiek-antibacteriële middelen (antibiotica) wel reeds **resistente stammen** beschreven. Bovendien is het zeer onzeker dat er sneller nieuwe medicatiemiddelen worden gecreëerd dan dat de bacteriën resistentiecapaciteiten ontwikkelen. Een race tegen de klok, met een onzekere uitslag.

Hoewel... het pleit lijkt te gaan beslecht worden in één welbepaalde richting... Helaas niet in ons voordeel.

Want wie de natuur brutaliseert en blijft volharden, betaalt daar eens de prijs voor. Altijd. Eén korte blik achter de schermen van de bio-industrie zegt in dat verband meer dan duizend woorden. Ondertussen blijven wijzelf binnen het kader van onze **bacteriotherapeutische benadering**, opteren voor een blauwdruk van een volstrekt natuurlijk biochemisch proces binnen het lichaamsmetabolisme.

Basis hiervoor blijven op heden onze beide cocktails van hooginteractieve lactobacillen, waar nodig in combinatie met het genoemde fyto-zurencomplex van eigen bereiding, aangevuld met de benodigde NSP's uit onder meer appel, banaan, look en haverwortel.

Hetgeen waarvan, zoals reeds eerder aangegeven, de absolute effectiviteit in werkzaamheid door onze praktijkresultaten reeds jaren geleden werd aangetoond en geverifieerd.

Rede en gezond verstand verklaren de noodzaak tot verdere ontwikkeling en rationalisering van de principes van bacteriotherapie op alle vlakken als evidentie.

Voor mens én dier. Vanzelfsprekend, zeg maar. Met het oog op de toekomst.

Geen moeilijke keuze eigenlijk...

Vindt U ook niet ?

Ivan W.J. LIEVENS

Erpe-Mere, 28 augustus 2000

Bronverwijzing

Gouldamadines (J. van Eerd)

Superfoods For Optimum Health (M. Adams)

Voeding van Kooi- en Volièrevogels (Holsheimer)

Lactobacillen-therapie (Nannan, Panday & Vollaard)

IVAN LIEVENS ----- OVER NATUURVOEDING ----- KWEEK & RESULTAAT

**VOORDRACHTEN - LEZINGEN
TECHNISCHE DAGEN
DEBATTEN**

BOEKINGEN OP 3 MAAND - MAX. 3 LEZINGEN PER PROVINCIE, PER JAAR.

lievens.ilk@telenet.be.

&

naturalgould@mail.be

Tel:053/838224

&

GSM : 0496-98.11.31

Copyright Ivan W.J. Lievens -All rights reserved-

NATUUR & VOEDING :

NATUURVOEDING

Inleiding

Mijn overgrootmoeder was een wijze madam.

En bovendien een echte familiematrone.

En ze had vooral wat met hetgeen er als spijs en drank op tafel kwam.

Van 's morgens tot 's avonds at de hele familie zoals zij dicteerde.

"Want een mens kan slechts zijn wat hij eet", was haar motto.

"Eten is leven."

En dat een mensenlichaam meer nodig had dan enkel pellepetatjes met haring, daar liet grootmoeder geen twijfel over bestaan:

"Verandering van spijs doet eten", proclameerde ze met overtuiging.

"Gezondheid zit 'em in het buikje." En de hele familie at dankbaar.

En verder nog:

"Havermoutpap en een halve banaan, alvorens kindjes slapen gaan."

Eenvoudig klinkende uitspraken, met nochtans enorme draagkracht voor al wie bij de les blijft.

Trouwens: wist u dat werkzame bestanddelen van havermout (diverse elementen) en rijpe banaan (tryptofaan) samengekoppeld de productie van serotonine in de hersenen aanzwengelen, hetgeen een stillend effect creëert op het zenuwgestel van slapende kinderen en aldus als een natuurlijk slaapmiddel werkt?

Boerenwijsheid van een wijze madam.

Heeft u daar wat aan?

Wist u het al?

Er is voeding...

En er is vulling.

Nee maar...

Ongetwijfeld heeft u al gehoord van lege calorieën? Van gepurifieerde of vlugge suikers?

Van zware of verzadigde vetten? Van junkfood of pulp-voeding?

Tekens van de tijd waarin we leven.

Het vaststelbare resultaat is onveranderlijk een gestoord metabolisme dat uiteindelijk slechts "beschavingszieke" mensen oplevert :

Overgewicht, leverafwijkingen, hart- en vaatziekten, nierstoornissen, maag- en darmaandoeningen.....

U vindt dat alles vandaag de dag niet meer zo verwonderlijk, waarde lezer.

Begrijpelijk.

Vooraf omdat de meest primaire levensbehoefte -die voeding is- in onze jachtige maatschappij nog slechts een derderangsiteem mag zijn.

Hoe vaak weten wij mensen nog wat we eten? Hoeveel komt uit blikken en brikken, potten en pakken? Kwart- en halffabrikaten, de zogenaamde "voorbereide maaltijden" en diepvriesequivalenten zijn tot cultus verheven.

Naast U.F.O 's zijn er vandaag dus ook U.E.O 's: Unidentified Eatable Objects.

Wie ze bereid heeft, weten we niet. Enkel dat ze 'eetbaar' zijn.

De voedselindustrie is over ons heen gewalst:

Waar komt ons voedsel vandaan? En wie bereidt het?

Wiens maagje maalt er nog om?

En wie heeft er zijn buik van vol?

Jawel, waarde lezer, bij de huisdokter zit de wachtkamer elke avond vol mensen met de bovengenoemde klachten.

Vindt u dat veelzeggend?

Mens en liefhebber

De link naar de liefhebberij is kort:

Als mensen zichzelf onachtzaam gaan voeden, heeft zulks dan ook gevolgen voor hun kat en hond? Hondenbrokken in zak en pak, kattenhapjes uit blik en pot...

De parallellen zijn duidelijk.

En wat dacht U, kan dat alles betekenen voor de vogels op het kweekhok?

Weten die liefhebbers tussen al hun blitse potten en flessen vol industriële halffabrikaten nog welk hoogstaand menu ze voor hun vogeltjes in elkaar knutselen?

Op voordrachten en debatavonden komen dan met grote regelmaat de vragen los omtrent wonderproduct A, stermerk B en geheim supplement C. Waarop mijn antwoord globaal luidt: "Wonderen uit potten en dozen worden fel overschat. Op haar beurt wordt de natuur dan weer grof onderschat."

In debat komen verder vooral ook vragen als:

Welk ei is nog ei ?

Welk is dan het goeie ei ?

Het ei dat ruikt als anijs, of het ei dat ruikt als vanille ?

Het ei dat ruikt als appel, of het ei dat ruikt als sinaas ?

Of is het beste ei voor vogels dan eerder ei dat ruikt naar oma's koekjestrommel ?

Wat hebben onze vogels dan echt nodig ?

Niet meer dan begrijpelijk dat liefhebbers even twijfelen. En met deze vragen zitten.

Terwijl het nochtans allemaal veel eenvoudiger kan. En bovendien veel vragen steeds zichzelf beantwoorden, ja toch ?

Het gezond verstand zoekt altijd rede :

Het ei dat geurend lonkt en lokt met het aroma van een rijpe banaan :
kan dat, waarde lezer ? Of is dat een ei met bijbedoelingen ?

En wondervoeding in een pil, capsule of pot : bestaat dat, denkt u ?

Is een mens dan gemaakt om zo te eten ?

En kan een mens zijn vogels dan dwingen zo te eten, zonder gevolgen ?

De vraagstelling hier is louter retorisch. Want wie de natuur in haar evolutie hierbij nauwelijks weet te respecteren, staat vroeg of laat aan de klaagmuur. En elke nuchtere fokker weet het.

Maar waarom dan al die hokus-pokus ?

"Waar is dat goed voor?", hoor ik u luidop denken.

Dat, waarde lezer, laat ik volledig aan uw weloverwogen oordeel over.

Voeding is soortspecifiek

Inderdaad, voeding behoort in de eerste plaats steeds aangepast te zijn aan de eigenheid van de soort. Vrij logisch ook. Omdat soorten zich in de loop der tijden hebben aangepast aan de beschikbare voeding binnen hun biotoop. En hun evolutiebeeld bijgevolg navenant is.

En dat zie je ook van ver :

Heeft u ooit al een keer de muil van een krokodil, een leeuw of een wolf bekeken? En vergeleken ? Aan het grasdieet van een herbivoor hebben deze rovers geenzins een boodschap. Zoveel is duidelijk.

En wat te denken van het bek-wapen van een imposante hyacint-ara ?

Kan deze krachtsnavel door Moeder Natuur dan ooit bedoeld zijn geweest om pap te eten, denkt u ?

Evolutie heeft alle leven op aarde na honderdduizenden en miljoenen jaren gemaakt tot wat het vandaag is : verscheiden, specifiek en gespecialiseerd. Waarbij alles wat bestaat, zichzelf en zijn bestaansrecht verklaart vanuit zijn evolutie. (Joseph W. Lievens)

En inderdaad begrijpen wij elkaar, waarde lezer : elk klein vogeltje tot en met elke mastodont : ze eten waarlijk zoals ze gebekt zijn.

Pap en pellepetatjes zijn niet enkel een arend, maar tevens ook een grasparkiet vreemd, nietwaar ? Lori's en kolibri's daarentegen lusten er wel pap van.....

Voeding is derhalve soortspecifiek. Altijd.

Voeding is situatiespecifiek

Bovendien heeft een Eskimo wel een wat energierijker dieet dan een Australische Aboriginal, en vice versa. Net zoals tevens een Boliviaanse kardinaal en Siberische goudvink beide respectievelijk in hun oorspronkelijke biotoop wel wat verschillends te eten willen. Verschillen die echter spontaan vervagen wanneer zowel kardinaal als goudvink zich samen op een Middeneuropees hok bevinden.

Omdat voeding evenzeer verbonden blijft met situatie en milieu waarin soorten verkeren, waarbij vooral klimatologische en bioritmisches gelinkte factoren van belang blijken.

Daarom blijft voeding even goed situatiespecifiek. Altijd.

Vanzelfsprekende hokpraktijk

Bijgevolg zal voeding op het hok dus evenzeer dienen aangepast naar gelang de seizoenscyclus en de leeftijd van het individu, als aan de status van lichaamsbelasting (kweek, rui, ...) en het bioritme (hypofyse-activiteit). Voeding behoort dynamisch te zijn.

Al bij al vrij logisch :

Wintertemperaturen vergroten de energiebehoefte en dus de nood aan brandstof via vetten en koolhydraten. Terwijl een vlot groeiend piepkuike in steeds progressief wisselende mate nood heeft aan aangepaste bouwstoffen via eiwitten met een stofwisselingsvriendelijk en lichaamseigen aminozurenpatroon.

Als de fokker daarbij dan nog de stofwisselingsdynamiek weet te respecteren en voert met afwisseling en verscheidenheid, brengt hij ongetwijfeld het beste in zijn vogels naar boven.

En de geroutineerde duivenmelker die voor elk seizoen en bij elke situatie de granenmengeling en supplementen voor zijn sporters aanpast, weet uiteraard heel goed waarom.

Eenmaal zoveel is gezegd, welke gouldfokker overweegt dan nog het jaar rond te kunnen volstaan met één (1) zadenmengeling, één (1) eivoer en water, zonder aanpassingen, variatie of accenten naar gelang de noodzaak van het moment ?

Hoeveel potentiële kampioenen grepen al niet naast de titel wegens onoordeelkundige voedingsbegeleiding tijdens het showseizoen ?

En wat meer is :

Vanaf dag één steeds en altijd hetzelfde voedingsstramientje voor vogels...?

Behelst dat levenskwaliteit ?

Stelt u zich even voor dat u vanaf uw geboorte enkel pellepetatjes met opgelegde haring en bijhorende uiringetjes had voorgeschoteld gekregen, waarde lezer...

Niet af en toe, maar elke dag, een leven lang, winter en zomer, bij zon en bij regen, elke ochtend, elke middag en elke avond hebt u hetzelfde te verwerken gekregen...

Hoe zou het vandaag met uw spijsverteringsdynamiek gesteld zijn, en met uw gezondheid en conditie ? Zou u zichzelf vandaag in staat zien om sportieve rekords neer te zetten en olympisch kampioen te worden...?

Nochtans is dat net hetgeen al te veel fokkers van hun vogels durven verwachten...

Ergo :

Afwisseling, regelmaat en matigheid, ook in vogelvoeding.

Met accenten waar nodig, naar topvorm toe.

Lijkt u dat niet ietwat meer aangewezen, denkt u ?

Omdat dus ook elk hok anders blijkt, zal de nuchtere liefhebber geenszins klakkeloos voedingsstramien en of dieetsystemen van collega's gaan kopiëren.

De nuchtere fokker beoogt wel, telkens naargelang de seizoenen en de noodzaak van het hok, zijn vogels een evenwichtig en variërend pakket van eiwitten, (goede) vetten en (goede) suikers voor te zetten, ondersteund door een aantal adequate hulpstoffen en voedingsvezel.

Het lichaam is immers een wel ge-oliede biomachine die vlot draait op injectie van zeven stoffen : lucht en water, mineralen en vitamines, vetten, proteïnen en koolhydraten. Steeds in passende verhoudingen.

Ter gelegenheid van een voordracht bij een bekende speciaalclub (kleurkanarie), merkte een aandachtige toehoorder op "dat er toch wel meer dan slechts zeven stoffen in een vogellichaam worden geïnjecteerd".

En inderdaad is dit mogelijk, maar niet altijd ten goede.

Globaal dienen we hier een onderscheid te maken tussen lichaamseigen en lichaamsvreemde elementen.

Andere lichaamseigen stoffen dan de genoemde zeven, kunnen weliswaar op compenserende en/of corrigerende wijze evenzeer occasionele en acute accenten verdragen, maar nooit op langere termijn zonder gevolgen.

Elke introductie van lichaamsvreemde en/of lichaamsvijandige stoffen door verkeerde voeding of erger (lees : antibiotica of chemotherapeutica), zal altijd nevenwerkingen en/of vergiftigingsverschijnselen teweeg brengen.

En zelfs al gebeurt zulks chronisch en op sluipende wijze, onveranderlijk zal telkens de lever, grootste klier in het (vogel) lichaam, er in eerste instantie de dupe van zijn, zij het acuut of chronisch :

*Levertje, levertje, aan de wand,
wie is er de droogste van het land ?*

Direct gevolg is aftakeling van de immuno-defensiereflex en een crescendo lopende infectiegevoeligheid van het gehele organisme.

Resultaat : zwakke vogels die een povere conditie tonen.

Wordt er op dat ogenblik nog maar eens een keertje meer naar klassieke medicatie gegrepen, dan kent u ondertussen de voorspelbare uitkomst :

Op termijn van kwaad naar erger : zwak, zwakker, zwakst...

Hoe dan de vicieuze cirkel te doorbreken ?

"Waar ligt mogelijk de kentering?", hoor ik u denken.

Natuurlijke pakketten

Inderdaad, waarde liefhebber :

Hoe dan die kunstmatigheid en/of éénzijdigheid in vogelvoeding te doorbreken, zonder al knutselend een zeker onevenwicht te creëren, waarbij dan opnieuw lapmiddelen het enige alternatief lijken ? Een absoluut sluitende termijnoplossing via pot- of pilpreparaten is er bij mijn weten nooit.

Anderzijds :

Welke additieven de fokker ook overweegt te benutten, hoe dichter hij daarbij Moeder Natuur haar bereidingen en dus tevens haar bedoelingen volgt, des te verder houdt hij zich van trucage door mensenhanden, om welke reden ook. Op veilig spelen kan wel degelijk, wanneer natuurlijke totaalpakketten ook in vogelvoeding als supplementen mogen dienen.

"En wat we dan wel bedoelen met 'natuurlijke' totaalsupplementen?", hoor ik u alweer denken. Voor onszelf hebben we jaren geleden nagedacht over wat de waarde kan zijn van de volgende combinaties :

- Kippe-ei & brood & (wortel)caroteen & (minimaal) raapzaad-, walnoot-, sesam-, olijfolie;
- Magere kwark en karnemelk;
- Buffalo's, pinkies, andere insecten & tarwekiemen;
- Stuifmeel & melkgist;
- Biergist & levende yoghurt;
- Spirulina, chlorella & kombu;
- Organische fruitzuren (voor waterbereiding);
- Gist-Melkzuur symbiose (in kefir of kombucha) ;
- Biggencompost (indien antibiotica-vrij);
- Groene klei & ascorbinezuur & citroenzuur;
- Rode Zonnehoed (Echinacea Purpurea) en propolis;
- Heermoes & brandnetel ;
- Thijm-, rozemarijn-, oregano-, salie-, munt-complexen op olieën
- Groenten- & fruitpoeders(look, ui, broccoli, rode biet, chicorei, wortel, appel, banaan, ...)

Onze vogels krijgen het bovenstaande sinds jaar en dag, en wel op de aangewezen ogenblikken. Wanneer en in welke dosering deze voedings- componenten in een vogeldieet dienen voor te komen, is voor elke fokker anders.

Ikzelf kweek "gouden" Gouldamadines, totaal medicatievrij én in systeemkoudbroed, met strenge selectiecriteria op 9°C à 14°C tijdens de fokperiode : "Only the strong survive".

Hoe doet u het ?

Want ook uw fokbenadering zal vanzelfsprekend bepalend zijn voor de aan te wenden voedingsoptima. Zoals trouwens eerder al aangegeven.

Fokkers die dergelijke natuurvoedingspakketten aanbieden, naast zaadmengeling, grit, kiezel en water, hoeven lang niet meer overtuigd te worden. Logisch ook : dag aan dag mogen ze de zichtbare resultaten ervan bij hun vogels vaststellen.

Immers, aan de lijve ondervinden wat er gebeurt wanneer tocopherol/vit.E (uit tarwekiemen of maaskiemolie) op het juiste moment in het vogellichaam gekoppeld wordt aan caroteen (o.a. uit spirulina en wortelsap), een lichaamsvriendelijk, dierlijk aminozurensnoer (o.a. uit ei en buffalo's), een extra dosis zinkmineraal (uit groene klei) en jodium (uit kombu, oestergrit of sepia), blijkt telkens overtuigend genoeg.

Want nooit voorheen zagen die fokkers op zulke constante basis hun dieren zo vitaal en productief.

Nooit voorheen zagen diezelfde fokkers daarenboven hun jonge vogels zo snel groeien en zo gezwind ruien dan na leverondersteuning middels onder meer het gebruik van stuifmeel, biergist en levend ferment.

En wist u reeds wat een occasionele aanzuring van het kropmilieu (Ph 5 - 5,5) voor de commensale darmflora en het spijsverteringstraject van uw vogels doet? En voor hun bloed?

Of welke mooie gelei-achtige laag de binnenzijde van het darmkanaal beschermt bij het aansluitend gebruik van biggencompost en een appeltje (pectine) ?

Of welke anti-septische en aansterkende effecten u verkrijgt op momenten van verhoogde constitutiebelasting, éénvoudig door een gepaste gift van look, rode zonnehoeve en wilde indigo ?

Zou u overwegen het te proberen, weet dan dat er geen groter overtuigingskracht bestaat dan uw eigen.

Natuurvoeding en genetische voorbepaaldheid

Een uitgebalanceerde voedingsbenadering waarin de genoemde natuurvoedingsingrediënten deel uitmaken van het dieetsysteem, past naar evolutieprincipes perfect binnen de door ons gehanteerde natuurbroedmethodiek.

Immers, natuurbroed is wel even meer dan het niet-rapen van eieren.

Natuurvoeding brengt het genetisch potentieel van vogels aan de oppervlakte : zwakke broertjes versus sterke jongens.

Vogels die vanuit hun afkomst en fokwijze bekwaam zijn enorme vitaliteit en weerstand tegenover ziekten te ontwikkelen, laten dat bij optimale voeding ook blijken. En wel beduidend meer dan andere, minder getalenteerden.

Voor vogels die, vanuit hun afkomst en fokwijze, op genetisch vlak zwakke kneusjes blijken, zal zelfs het best uitgebalanceerde natuurdieet weinig of geen soelaas brengen. Wat genetisch zwak is, toont zich -zonder lapmiddelen- altijd zwak. En Jan-Zonder-vrees worden ze nooit.

Net zo min als een raspaard met weke kniegewrichten ooit jumpingkampioen zal worden, ook al krijgt dat beklagenswaardige zwakke dier verder de allerbeste voeding en verzorging.

Bovendien zou het alom verbazing en afkeuring wekken, indien de eigenaar van dit quasi kreupele paard ook maar even zou overwegen om er mee te gaan fokken.

Naar evolutieprincipes immers, is soortsterkte altijd prioritair. Waarbij enkel de sterkste en best adapteerbare individuen het evoluerende uitzicht van de soort, en derhalve tevens de soorthomogeniteit, mogen bepalen.

Niet eerder dan alle zwakke kneusjes via entelechie spontaan zijn weggevallen, en vervolgens de optimale soortsterkte in homogeniteit is bereikt, dan pas kunnen secundaire selectie-invloeden als verzorging en voeding een doorslaggevend verschil uitmaken naar topvorm en kampioenstitels toe.

Met andere woorden :

Om kampioenen te fokken (en te blijven fokken) zal zelfs de allerbeste kampioenenvoeding niet volstaan, indien de fokker in kwestie niet begrepen heeft wat de natuur in haar evolutie bedoeld heeft. En daar ook naar handelt.

Fokkers die evolutie- en natuurprincipes begrijpen en respecteren, handelen vervolgens consequent :

- 1° Die fokkers versmallen liever niet de genetische reserve via **inteelt**extremisme, want het bedrijven van incestueuze praktijken leidt tot verzwakking;
- 2° Die fokkers onderdrukken liefst nooit de fysieke immuno-defensiereflex via **collectieve zelfmedicatie**, want hypothekering van de natuurlijke immuniteit leidt tot verzwakking;
- 3° Die fokkers vervalsen nooit of nimmer spontane selectieverificatie via **pleegbroedmachinatie**, want uitschakeling der controlemechanismen van natuurlijke selectie leidt tot verzwakking.

Domesticatie kan nooit excuus zijn voor tegennatuurlijk handelen van fokkerswege.

Bij hantering en handhaving van de bovengenoemde fokmentaliteit met respect voor evolutie- en natuurprincipes, zal de toepassing van natuurvoeding de enorme meerwaarden van dergelijke vogels blootleggen en beklemtonen.

Wie hier vandaag nog aan twijfelen mag, waarde lezer, is dringend aan herbronning toe, onder meer via de werken van Charles Robert Darwin. Eveneens een mogelijke openbaring is Daniel C. Dennet in 'Darwins Dangerous Idea'. Een absolute aanrader voor gevorderden.

Epiloog

Voeding hoeft helemaal geen ingewikkeld kluwen van lapmiddelen in potten en flesjes te zijn. Al wat er voor een goed resultaat nodig blijkt, is dat fokkers even bij de les blijven. En voeding vervolgens ongetrukeerd en vanzelfsprekend houden.

Gewoon natuurlijk dus. Da's goed genoeg en altijd beter dan het onsamenhangend gerommel met kunstmatige middelen en industriële kwart- en halffabrikaten.

Heel gemakkelijk wordt het zelfs als mensen daarbij slechts even bedenken waar ze zelf vandaan komen, en wat ze eten.

En vervolgens bedenken waar hun vogels vandaan komen.

Liggen er verder nog degelijke merkprodukten in de winkelrekken ?

Natuurlijk zijn die er. En vaak ook topprodukten. U weet ze zeker te vinden.

En als u daarbij ook nog de telefoon neemt en uw fabrikant even om uitleg vraagt, dan weet u direct wat u weten wil.

"Zo hoort dat nou", zouden mijn Nederlandse kennissen beamen.

En u weet dat Nederlanders zelden een blad voor de mond nemen.

Op voordrachten mag ik dat trouwens bij herhaling vaststellen.

Open communicatie heet dat dan. En zo leer je nog eens wat.

En daar is helemaal niks mis aan hen die willen leren, en daar ook wat voor over hebben.

Want Uw vogels rekenen op u.

Ivan Lievens

Erpe-Mere

Copyright Ivan W.J. Lievens -All rights reserved-

IVAN LIEVENS - OVER NATUURVOEDING - FOKTECHNIEK & RESULTAAT

**VOORDRACHTEN - LEZINGEN
TECHNISCHE DAGEN
DEBATTEN**

BOEKINGEN OP 3 MAAND - MAX. 3 LEZINGEN PER PROVINCIE, PER JAAR.

lievens.ilk@telenet.be

&

naturalgould@mail.be

Tel:053/83 82 24

&

GSM : 0496-98.11.31

Copyright Ivan W.J. Lievens - All Rights Reserved-

IVAN LIEVENS - OVER NATUURVOEDING - FOKTECHNIEK & RESULTAAT

**VOORDRACHTEN - LEZINGEN
TECHNISCHE DAGEN
DEBATTEN**

BOEKINGEN OP 3 MAAND - MAX. 3 LEZINGEN PER PROVINCIE, PER JAAR.

lievens.ilk@telenet.be

&

naturalgould@mail.be

Tel:053/83 82 24

&

GSM : 0496-98.11.31

Copyright Ivan W.J. Lievens - All Rights Reserved-

GOUDEN GOULDJES GOUDEN GOULDJES GOUDEN GOULDJES

L I C H T J E S - W I T

W I T T E R

W I T S T

L I C H T S T U D I E / A N A L Y S E

VOORWOORD

Mag het al zo zijn dat België, samen met Nederland, wereldwijd vaak genoeg als verzadigingspunt van expertise inzake ornithologische domesticatietechnieken worden genoemd, toch is het bijwijken donker in het bos.

En op het kweekhok soms evenzeer....

INLEIDING

Een goeiemorgen, België.

Al blijkt deze late herfstdag alweer even druilerig en smoezelig als alle voorgaande.

In Vlaanderen althans.

Het grijze uitspansel blijft dicht.

En evenzeer afwezig blijft het volle dag-licht.

Precies daarover zal ik het vandaag met U hebben :

DAGLICHT, zowel natuurlijk als artificieel.

En de soms erg relatieve kwaliteit ervan.

En vanzelfsprekend tevens over de invloed van diens

spectrale verdeling op het doen en laten van Australische Schoonheden.

HOE WIT IS DAGLICHT ??

Natuurlijk licht, meerbepaald de intensiteit en de kleur ervan, is **constant variabel**.

Hiermee vertellen we U niets nieuws.

Want iedereen weet dat de helderheid van het hemeldek varieert naargelang de seizoenen, het tijdstip van de dag en de weersomstandigheden.

Zonder hier dieper op in te gaan, mag het duidelijk zijn dat de stand van de aarde ten overstaan van de zon in deze de primaire en allesbepalende factor blijkt.

Staat de zon 's zomers pal op onze hoofden, krijgen wij luxwaarden te verwerken van om en bij de 300.000 éénheden en meer, waarbij het licht van een quasi niet te evenaren **helderheid-witheid** blijkt.

Putje winter daarentegen, wanneer het flauwe, kouwe ijszonnetje op een vriezige voormiddag amper enige hoogte weet te nemen, meten we tussen de kamerplanten vlakbij het vensterraam én op het klaarste moment van de dag slechts relatief pietluttige waarden : 600 tot 700 lux -jawel, U leest het goed- zijn geen uitzondering.

Evenmin is het gemeten licht aldus van een alleswittende kleur, echter eerder van een **zachtromige, geelwitte tint** te noemen.

Tussen de twee bovengenoemde uitersten liggen uiteraard eveneens onnoemlijk veel schakeringen. De bepalende factoren hierbij zijn ondermeer **helderheid van de lichtbron, hoek van de lichtinval, omgevingsreflectie en -absorptie van spectrale lichtfrequenties**.

En in het land van herkomst der glitterende Gouldamadines is zulks eigenlijk in wezen niet anders.

Derhalve is dit het basisgegeven waar Gouldfokkers mee dienen te rekenen bij het bepalen van de aangewezen, artificiële verlichtings-attributen.

WIKKEN EN WEGEN

Met als referentie het artikel van de Heer Seegers, verschenen in "Onze vogels"(N.B.v.V.) van november 1998, beperken we ons hier tot fluorescentiebuizen van de merken Osram, Philips en True-lite. Temeer omdat ook wijzelf hier reeds een negental jaar mee experimenteren.

Dat er vandaag de dag inzake TL-verlichting voor de consument kwalitatief meer te rapen valt dan pakweg vijftien jaar geleden, zal niemand verbazen. Hetgeen dus doorheen de jaren steeds weer nieuwe perspectieven opende voor potentiële gebruikers. Mooi meegenomen dus.

Waar de eerder vermelde auteur concluderend opteert voor de Biolux-lamp als zijnde "de beste buis op dit moment", kunnen we dat slechts met enige gereserveerdheid beamen. Want verbazingwekkend genoeg blijkt hier gehanteerd als enige, wetenschappelijk-technisch criterium, het vermogen om middels deze lamp **de kleurechtheid van het onderwerp** maximaal te etaleren.

Is de genoemde auteur dan eerder fotograaf dan fokker?

Vanzelfsprekend achten ook wij de opgesomde feitelijkheden en conclusies niet totaal onbelangrijk, integendeel. En zonder tegenspraak is het daarenboven ook zo dat de formele aspecten terzake kloppen :

Kleurweergave optimaal, vooral inderdaad dankzij de uitgebreide **roodspectrale zone**.

E C H T E R !

Voor een fokker van ondermeer **Australische prachtvinken**, doch evenzo hele reeksen **Afrikaantjes**, alsmede **papegaai-amadines** en alvast ook een ferme rits **andere**, **Zuid-Oostaziatische exootjes**, zijn er gewichtigere, foktechnische parameters van tel.

Eén en ander is althans ons inzicht.

Voorzichtigheidshalve kan de fokker op het kweekhok dus nauwelijks alert genoeg blijven, rekenend met het volgende :

Met verwijzing naar een driedelige biotoopstudie van het Australische Bushland door veearts G. Gelly, in 1990 verschenen in "De Vogelwereld" (K.A.O.B.), en hierbij overwegende dat de genoemde Albedo- of lichtbrekingscoëfficiënt de opgegeven waarde van 0,2 éénheid optimaal dient te benaderen in een ideaal fokmilieu, is het experimentelerwijze al te dwaas gebleken om een gouldkweek- hok vol te stouwen met ofwel enkel en alleen Biolux-buizen, ofwel Philips 965 en aanverwante, ofwel True-lite.

De échte dagwitte lampen dus.

Evenmin kan een combinatie van de vermelde fluorescentiebuizen enigermate uitkomst bieden, daar het also gecreëerde lichtmilieu evenzeer **wit-witter-witst** belopen zal.

Hetgeen dus bezwaarlijk allerminst overéénstemt met het zachte, eischalwit licht dat onze Australische prachtjuweeltjes behoeven, willen we alle fokstimuli qua lichtcriteria opperbest op mekaar afstemmen.

Want inzonderheid wanneer eveneens plafond, muren en de kooien zelf in het hagelwit getooid blijken, is het allerminst denkbeeldig dat hier op termijn gedragsproblemen uit voortspruiten, indien blauwwitte daglichtlampen deze hokken mogen omvormen tot "ijscellen", waarin vogels zich allerminst op hun gemak voelen :

Nervositeit gegarandeerd.

En stress troef.

Zelfs nog meer zo wanneer de gemiddelde daglengte meer dan 13 uur per etmaal beloopt.

Hetgeen inderdaad op het merendeel der hokken feitelijk is.

Altijd foutief bovendien.

En bijwijlen catastrofaal, wat de gevolgen betreft.

THEORETISCH GETOETST

Vanuit **natuurkundig-wetenschappelijk** oogpunt is licht niet meer dan een golfbeweging met een zeer kleine golflengte, zo miniem dat deze in miljoensten van één millimeter moet uitgedrukt : nanometer.

Wat wij mensen als wit licht zien, is en feite een aaneenschakeling van de zeven hoofdkleuren van het spectrum : rood, oranje, geel, groen, blauw, indigo, violet; eveneens als regenboogpracht te ontwaren door lichtbreking van zonnestrallen in talloze regendruppels, werkend als kleine waterprisma's.

Valt nu dit **totaalkleurenspectrum** in de hoedanigheid van natuurlijk, wit licht op een boom die wij als **groen** zien, dan betekent zulks niet meer of minder dan dat alle kleuren door die boom worden geabsorbeerd, behalve groen.

Worden alle tinten van het spectrum in gelijke mate gereflecteerd, dan heet het onderwerp in kwestie **grijs**.

Ingeval van een uiterst minieme terugkaatsing van alle spectrale hoofdkleuren, ziet ons oog enkel **zwart**.

Dit oog van ons, mensen, is trouwens in tegenstelling tot dat van vogels, het gevoeligst voor lichtfrequenties van om en bij de 550 nanometer, **het groengele veld** dus.

Ten andere :

Waarom dacht U dat de autowegverlichting geel is ?

Vogels daarentegen zien veel scherper in **het oranje- en rode frequentiebereik** dan mensenogen dat ooit zullen kunnen. Belangrijk gegeven derhalve, direct en indirect.

Aan weerskanten van de spectrale verdeling der zichtbare kleuren bevindt zich trouwens telkens een voor ons oog niet waarneembaar veld :

- ° enerzijds : het infra-rood (I.R.), en
- ° anderzijds: het ultra-violet(U.V.).

Het is eveneens dit laatstgenoemde frequentiebereik dat voor onze exoten van enorm -en tevens fel onderschat- belang is. Toch blijken eveneens andere lichtfrequenties en -invloeden -zij het ten groten dele indirect- voor gouldamadines van belang.

PRAKTIJK-GERICHT

Want niet alleen die minimale portie **U.V.-emissie** zal uiteindelijk een positief effect op de stofwisseling van onze vogels sorteren. Eveneens de oranje- en rode frequentiesfeer blijkt in praktijk cruciaal.

Als **koudbroedfokkers** van gouldamadines hebben wij ons kweekvertrek in de loop der jaren totaal en volledig geijkt op de meest uitbundige voortplantingsneigingen van deze amadines. Daartoe maken wij op heden eveneens gebruik van relatief "warme" lampen.

Inzake **ideale lichtvoorzieningspraktijk** kunnen we eigenlijk kort en bondig blijven :

- ° natuurlijk daglicht : zoveel als maar mogelijk;
- ° artificieel daglicht : middels een combinatie van :

- Philips TLD84 / Osram 840;
- Biolux en/of True-lite, of Philips TLD96

In een verhouding van 3 op 1, tot 3 op 2, zorgt de fokker tijdens de kweekperiode voor een totale verlichtingssterkte van minimaal 1000 tot 1200 lux, in gans het hok. Teneinde een optimale lichtspreading te realiseren, zijn op ons hok eveneens een aantal lampen verticaal aan de muur opgehangen.

In deze vrij heldere, doch **warmzachte lichtomgeving** blijven goulds het ganse fokseizoen vrij van enige stress, ook al blijft de klimatologische druk op fokparen en juvenieltjes tijdens de algehele koudbroedperiode hoog gehandhaafd. **Het uitblijven van stress-symptomen**, ondanks het strenge fokmilieu, schrijven wij in hoofdzaak ondermeer toe aan het gebruik van "warme" fluorescentiebuizen. Ook al geven deze povere kleurweergaven in vergelijking met de "echte" daglichtlampen.

Bovendien beperken we de daglengte tijdens de winterfokperiode tot minimaal elf uur en een half (11.30u !!), waar 's avonds evenwel een drietrapsgeorganiseerde schemerperiode aan dient gebreid, in totaal negentig (90) minuten lang. En meer moet dat niet zijn.

CONCLUSIE

Uit wetenschappelijke studies blijkt onverbloemd het verschil in gevoeligheid van en tussen vogel- en mensenogen waar het de respectieve, spectrale velden van licht betreft.

De vertaling hiervan naar de behandeling van onze dieren toe, vereist **enige omzichtigheid**.

Met andere woorden zal elke en **iedere bewust werkende fokker** doelgericht opteren voor die gecombineerde kunstverlichting waarvan de resultante zo nauw mogelijk aanleunt bij **de lichtkwaliteit** die de te fokken vogels in kwestie **van oorsprong** in hun natuurlijk biotoop kenden.

Al de rest is spelen met vuur.

Want hoezeer ook de ongeïnformeerde fokker wikt, steeds blijft het Moeder Natuur die uiteindelijk beschikt, middels het archetypisch gedefinieerde instinct van onze kleurige vliegertjes.

Dus volg ik alvast gedwee.

Want onze gouldamadines rekenen op ons.

Ivan W.J. LIEVENS

Erpe-Mere, oktober 1998

IVAN LIEVENS - OVER NATUURVOEDING - FOKTECHNIEK & RESULTAAT

**VOORDRACHTEN - LEZINGEN
TECHNISCHE DAGEN
DEBATTEN**

BOEKINGEN OP 3 MAAND - MAX. 3 LEZINGEN PER PROVINCIE, PER JAAR.

lievens.ilk@telenet.be

&

naturalgould@mail.be

Tel:053/83 82 24

&

GSM : 0496-98.11.31

Copyright Ivan W.J. Lievens -All rights reserved-

IVAN LIEVENS - OVER NATUURVOEDING - FOKTECHNIEK & RESULTAAT

**VOORDRACHTEN - LEZINGEN
TECHNISCHE DAGEN
DEBATTEN**

BOEKINGEN OP 3 MAAND - MAX. 3 LEZINGEN PER PROVINCIE, PER JAAR.

lievens.ilk@telenet.be

&

naturalgould@mail.be

Tel:053/83 82 24

&

GSM : 0496-98.11.31

Copyright Ivan W.J. Lievens -All rights reserved-

GOULDJES

IN

FABELTJESLAND

Fantasia – citaat als voorwoord :

"In de winter (rust) voer ik (bij mijn koudbroed-gouldamadines) het aandeel witzaad op in verhouding tot andere zaden omdat witzaad een vetrijke zaadsoort is." (uit: Onze Vogels, maart 2005)

Problematiek & Interpretatie

Het is geweten : Perceptie is bedrieglijk.

En de interpretatie van die waarneming kan bovendien nog verwarrend zijn ook. Recent volgde bij publicatie van de bovenvermelde fantasia-stelling door een nochtans verdienstelijke goudliefhebber, nog maar eens de vaststelling dat heel wat vogelhouders nauwelijks beseffen welk menu ze voor hun vogels in elkaar knutselen.

De oorzaak hiervan is niet zozeer onwetendheid door onverschilligheid of gemakzucht. Vaak worden goedmenende nieuwelingen op het verkeerde been gezet door allerlei 'anekdotische publicaties' . Daaropvolgende dwalingen berusten in hoofdzaak tellkens weer op misinterpretatie van één of andere "éénmailige ervaring". Avicultuurbladen staan er per definitie bol van. Het is niet anders.

Precies daarom ook ijveren ingewijden vanuit technische hoek reeds jaren voor een minutieuze verificatie van kopijen door de desbetreffende redacties. Hoewel één en ander voor de respectieve hoofdredacteuren een quasi onmogelijke monstertaak wordt, is het opvolgen van technische details primordiaal. Want in elk ander geval kan u er van op aan : *Accidents will happen*. Gevolgen hiervan uiten zich bij voorbeeld in het aangehaalde fantasia-citaat.

Ter zake : Zoetigheid versus vettigheid

Catalogeren we de courante voederzaden van de goudmengeling naar zetmeel- en vetgehalten, dan volgt al gauw doorgaans de vaststelling dat wat relatief rijk aan vetstof is, terzelfdertijd relatief arm aan zetmeel blijkt te zijn. Omgekeerd gaat de vlieger evenzeer op : Suikerrijke zaden in de goudmengeling zijn doorgaans van een laag vetgehalte. Verder in dit schrijven wordt het belang hiervan u volstrekt duidelijk.

Wat is vetrijk zaad ?

Tot de courante, vette zaden voor gouldamadines worden ondermeer gerekend :

- Nigerzaad : 42.2 % ruw vet
- Maanzaad : 44,3 % ruw vet
- Sesamzaad : 50.0 % ruw vet

Voor fokkers die het overwegen,

1. ofwel hun Gouldamadines 'koud' te laten overwinteren,
2. ofwel tijdens de winterperiode een gesystematiseerde koudbroedfok te bedrijven,

is het op zijn minst raadzaam zowel 1 % nigerzaad, en/of 1 % tot 2 % sesamzaad aan de goudmengeling toe te voegen. Zij die verder niet op een paar centjes kijken, zullen in deze winterse koudbroedcontext tevens wit slazaad en leindotter als bijkomende, vetrijke variaties in de Gouldzaadmix voorzien :

- Wit slazaad : 35.8 % ruw vet
- Leindotter : geen exacte gegevens, +/- 40 % ruw vet

Opvallend is telkens weer de vaststelling dat bij toevoeging van leindotter, sesam en slazaad, het nigerzaad volledig genegeerd wordt, zelfs tijdens de jeugdruï.

Wat is zetmeelrijk zaad ?

Tot de koolhydraat- of zetmeelrijke zaden binnen een Gouldmenu worden ondermeer gerekend :

Graszaad	:	35.9 % suikers	&	17.7 % ruw vet
Giersten & Millets	:	59.8 % suikers	&	3.7 % ruw vet
Japanse Millet	:	67.5 % suikers	&	3.2 % ruw vet

De meeste van de zetmeelrijke zaden binnen een Gouldmenu worden in de literatuur niet enkel geklasseerd als relatief eiwitarm, maar ook als vetarm. Tot deze categorie behoort eveneens het zogenaamde platzaad of :

Kanariezaad	:	56.0 % suikers	&	6.0 % ruw vet.
-------------	---	----------------	---	----------------

Kanariezaad (*Phalaris Canariënsis* L.) is derhalve rijk aan koolhydraten en geenszins rijk aan vetstof.

(Bron : J.P. Holsheimer, 'Voeding van Kooi- en Volièrevogels')

Toemaatje

Op ons hok ziet de gevarieerde kweekmengeling er als volgt uit, in volgorde van afnemende quota :

platzaad	witte millet	leindotter	timothei	bleke perilla
gele panis	2 graszaden	slazaad	sesam	nigerzaad
japanse millet	rode panis	anijszaad	chia	
gele millet	div. fytozaden	teuniszaad	blauwmaanzaad	

Een volledige basismengeling staat op zijn minst 18-19 zaden sterk. En vanzelfsprekend worden de onderlinge proporties van alle ingrediënten mede bepaald door de heersende milieufactoren, die uiteraard voor elk hok anders zijn.

Aanvullend staat op ons hok tevens twee keer per week een gerantsoeneerde maat van een uitgelezen fijnzaadmix ter beschikking :

2/15 weegbree	1/15 anijszaad	1/15 blauwmaanzaad	
2/15 gouden akkerkoolzaad	1/15 klaverzaad	1/15 sesamzaad	
2/15 timothei	1/15 peterseliezaad	1/15 wit slazaad	
1/15 chicorei	1/15 teunisbloem	1/15 leindotter	=15/15

Tot slot

Uw conclusies, waarde lezer, zijn evenzeer de mijne :

In wintertijd en bij verlaagde temperaturen zijn het, met het oog op een vlotte energieaanlevering binnen de stofwisselingsdynamiek van de Gouldamadine, vooral zaden als leindotter, sesamzaad en slazaad, rijk aan meervoudig onverzadigde vetzuren, die onze vogels een extra steuntje in de rug geven. Zoveel vertel ik u met als referentiebasis zonder toevalligheidsverklaringen.

Met verwijzing naar het fantasia-citaat als voorwoord, moet worden geconcludeerd dat het af te raden is om in een mengeling bestemd voor Gouldamadines bij steeds lager wordende temperaturen, het aandeel wit platzaad (het zogenaamde kanariezaad) te verhogen.

VOOR ZOMERKWEEK GOULDAMADINES TIJDENS HUN WINTERSE RUSTPERIODE,
ZOWEL ALS VOOR KOUSBROED GOULDAMADINES OP WINTERSE

BINNENKWEKTEMPERATUREN (OVERDAG +/- TUSSEN 9°C EN 14°C) : GEEF EXTRA'S MET SLAZAAD, SESAM, LEINDOTTER.

Terloops vertellen we er gauw nog even bij dat een wel uitgebalanceerde gouldzaadmengeling **te allen tijde** 35 % tot 40 % kanariezaad, alsook 15 % tot 20 % Japanse millet dient te bevatten.

In het andere geval vraagt u zich beslist af of u met uw Gouldamadines werkelijk goed bezig bent...

En ondertussen kijkt u het gerust even na hoeveel van de beschikbare, commerciële exotenzaadmengelingen in praktijk minimaal 35 % platzaad (kanariezaad) én minimaal 15 % Japanse millet bevatten... Even slikken nu....

Zeer wellicht blijft u er verbaasd en beteuterd naar kijken... Terwijl u weet dat een sprankelende conditie van uw Gouldamadines op termijn enkel kan verzekerd worden bij een correcte basisverzorging, met een optimaal uitgebalanceerde zaadmengeling inclusief.

Kijkt u het gerust even na.

Uw Gouldamadines rekenen op u.

Ivan Lievens
Erpe-Mere

IVAN LIEVENS - OVER NATUURVOEDING - FOKTECHNIEK & RESULTAAT

**VOORDRACHTEN - LEZINGEN
TECHNISCHE DAGEN
DEBATTEN**

BOEKINGEN OP 3 MAAND - MAX. 3 LEZINGEN PER PROVINCIE, PER JAAR.

lievens.ilk@telenet.be

&

naturalgould@mail.be

Tel:053/83 82 24

&

GSM : 0496-98.11.31

Copyright Ivan W.J. Lievens -All rights reserved

IVAN LIEVENS - OVER NATUURVOEDING - FOKTECHNIEK & RESULTAAT

**VOORDRACHTEN - LEZINGEN
TECHNISCHE DAGEN
DEBATTEN**

BOEKINGEN OP 3 MAAND - MAX. 3 LEZINGEN PER PROVINCIE, PER JAAR.

lievens.ilk@telenet.be

&

naturalgould@mail.be

Tel:053/83 82 24

&

GSM : 0496-98.11.31

Copyright Ivan W.J. Lievens -All rights reserved

Kalende

Gouldkoppen

PROBLEMATIEK, ANALYSE & CONCLUSIES

VOORWOORD

Voor "Het Spectrum", contactblad van de SNGN, schreven we reeds in 1997 onderstaand artikel, hetwelk na overleg met de redactie van een Belgisch avicultuurmagazine, ook in België voor publicatie werd vrijgegeven en uiteindelijk in 1998 gepubliceerd werd in België, Frankrijk, Zwitserland. Pas eind 2001 slaagde Het Spectrum er in een plagiaat- '*bewerking*' van het onderhavige artikel te publiceren, evenwel zonder sluitende conclusie.

Daarom hierna de authentieke versie, met besluitvorming.

PROBLEMATIEK & EERSTE INTERPRETATIE

Kaalkoppen.

Schrik van elke gouldfokker.

En inderdaad, echt appetijtelijk oogt het niet. Maar er is meer.

Als overtuigd Darwinist en fervent aanhanger van een strenge schiftingsprocedure door natuurlijke selectie, heb ik het kaalkoppenverschijnsel bij gouldamadines van meetaf aan steeds door

een eigen realistische bril bekeken.

't Is te zeggen : totaal anders dan andere fokkers dat meestal interpreteren, leek het kaalkoppenfenomeen me altijd een buitenkansje dat mij de gelegenheid gaf om de zwakkere gouldamadines binnen een populatie van de sterkere te onderscheiden. En vanzelfsprekend bleef ik bij het aanschaffen van kweekvogels steeds ver weg van die hokken waar kaalkoppen welig tierden. Hoe zou u zelf zijn...

Immers leek mij dat alles gewoon de logica zelve :

1. Kaalkop-gouldamadines hebben geen pluimen op hun kop omdat hun soortgenoten hen zo toegetakeld hebben;
2. Vogels die zich door soortgenoten laten toetakelen, zijn per definitie niet de sterkste, maar duidelijk wel de allerzwakste individuen.
3. Welke ook de onderliggende aanleiding of oorzaak mag zijn van zichtbare zwakte, in een evenwichtig systeem van begeleide, natuurlijke selectie gaan alle zwakkelingen eruit.

Kort en goed. Zonder meer.

Ongetwijfeld heeft één en ander er mede toe geleid dat op ons hok de afgelopen vijftien jaar nog amper een vijftal goulds met kaalkopverschijnselen zijn opgedoken, op een totaal quotum van grosso modo 1500 gouldamadines. Telkens betrof het oude en 'doodversleten' poppen, steeds 3 tot 6 jaar oud.

ERFELIJKE BELASTING + VERZORGINGSINVLOEDEN

Naar darwinistische criteria is soortsterkte respectievelijk :

1. genetisch bepaald;
2. milieu-bepaald.

Hoewel de oorzaak van fysieke zwakte bij een individu zeker te wijten kan zijn aan een samenloop van omstandigheden binnen het milieu, is het duidelijk dat genetisch bepaalde zwakheid en/of sterkte vaak in eerste instantie de allesbepalende factor blijkt waar het kalende gouldkoppen betreft. Afkomst -op de eerste plaats- versus verzorging -op de tweede plaats dus-. Verder wordt u volstrekt duidelijk waarom. Daarbovenop zijn secundaire milieufactoren (klimaat, huisvesting,...) die tegelijkertijd een vanzelfsprekende belasting kunnen vormen, meestal complex en interactief aanwezig, en derhalve van bijkomende invloed.

In een vorig schrijven beloofden we onze ervaringsmatig verkregen analyse terzake, na jaren van **doelgerichte studie en experimenten, laboratoria-proeven en dito analyses**. Gekoppeld aan een vanzelfsprekende hokpraktijk, zijnde gesystematiseerde en medicatievrije natuursysteemfok met streng-darwiniaanse selectie, luidt deze als volgt.

COMPLEX GEGEVEN

Waar het louter de secundaire milieu- en verzorgingsinvloeden betreft, kunnen we stellen dat de door ons gekende aanleidingen en versterkende factoren voor het kaalkoppen-fenomeen bij gouldamadines in grote lijnen van drieërlei aard zijn.

Drie mogelijke types aanleidingen die alle echter evenwel direct verwijzen naar een gebrek aan termijnvisie, zoals dat heden ten dage evenzeer in bio-industriële kringen bij resultaat kan vastgesteld.

Inderdaad :

Drie maal overdrijving in diverse richtingen ligt mogelijk mede aan de basis van het kaalkoppeneuvel. Met gevolgen die zich bovendien op termijn even goed uiten als wat men gewoonlijk pleegt te omschrijven als "**specifiek symptomatisch voor fysieke regressie**". Ofwel : **duidelijke tekenen vertonen van lichamelijke zwakte**.

Veelal geeft het ene het andere daarenboven ook nog de hand. Versterking en bevordering van kwalijke invloeden onderling, jawel. En bijwijken exponentieel.

Een complex gegeven, inderdaad. En een vingerwijzing naar genetische teloorgang toe, telkens zo vaak als gevolg van negatieve domesticatie. Nochtans kan het heel makkelijk, helemaal anders.

Verder in dit schrijven wordt u volstrekt duidelijk waarom.

PRIMO

Als eerste, mogelijke factor van milieubepalende invloed noemen we VOEDINGSDEFICIENTIE.

Een chronisch tekort aan pantotheenzuur (vit.B5/FF) geeft op termijn kalende koppen. Zonder meer. Weet daarenboven dat **een systematisch gebrek** aan cyanocobalamine(vit.B12), de enige vitamine met een metaalverbinding, constant de behoefte aan pantotheenzuur verscherpt.

De aangewezen remedie ligt hier aldus in het isoleren en uitschakelen van de oorzaken der vermelde tekorten (ondermeer antibioticagebruik), en/of in een verhoging van de dosissen genoemde vitamines van het B-complex.

En dagdagelijks alstublieft, want B's worden door het vogellichaam nauwelijks gestockeerd en dienen dus telkens weer aangevuld te worden.

Zelf hebben wij de aangehaalde voedingstekorten nooit gekend.

En op ons hok zullen ze zich naar beste vermoeden ook nooit manifesteren, daar wijzelf sinds jaar en dag voluit met aangerijkte biergist jongleren. En zulks trouwens tevens reeds van medio de tachtiger jaren ook voluit verkondigen.

Pleziert U uw vogels nu eens een keer en verstrekt U extra biergist in het eivoer a rato van 25 gram tot 35 gram per kilogram, naargelang de omstandigheden.

Vooraf op ogenblikken van extreme constitutiebelasting, tijdens rui- en fokperiode, zullen zij er U zichtbaar dankbaar om zijn.

Zeker voor die categorie fokkers die weinig of niet gevarieerd voederen, is zulks een absolute aanrader. Met een extra dosis ascorbinezuur maakt U vervolgens de klus helemaal af :

Maximaal 3 tot 5 gram kristallijne C per kilogram eivoer, als anti-oxydant, maar vooral met het oog op een intensievere celbeademing, waardoor de stofwisseling een extra duwtje in de rug krijgt en de alertheid van het immunitietssysteem bij onze juweelamadines quasi ongemerkt een heel stuk opgetrokken wordt.

Wat meer is :

Dagelijkse biergistverstekking aan gouldjuvenieltjes zal hen bij volwassenheid niet enkel voorzien van krachtiger poten en mooiere snavels, alsmede een betere veervorming. . .

Eveneens hogere broeduitkomsten, een vlottere leverwerking en een optimale kleurvorming zal U mogelijk als dankbaar effect bij uw fokvogels kunnen constateren; vitalere en krachtigere gouldamadines met een toegenomen eetlust bevolken aldus uw hokken.

SECUNDO

Als tweede, potentiële boosdoener noemen we FOLLIKELINFECTIES van mogelijk parasitaire en/of bacteriële aard, al dan niet vergezeld van enige vorm van schimmelaandoening.

Vooraf zwakke en/of verzwakte vogels zijn er de dupe van. Eenmaal de aftakeling zover geëvolueerd, zijn de opties zeer beperkt. Een doeltreffende behandeling vindt zich hier bij ons weten enkel in een doelgerichte medicatiecyclus, waarvoor duidelijk hulp en bijstand van een bekwame deskundige aangewezen is, teneinde de gevoeligheid van het infectieuze micro-organisme voor de meest werkzame bestrijdingsstoffen te bepalen.

Doch terzelfdertijd: *Qui s'excuse, s'accuse.*

Systeemgebruikers van klassieke medicatie tonen door hun handelswijze zelf, de strikte noodzaak hiertoe aan.

En verklaren zichzelf zodoende enkel het besef dat ze zwakke vogels huisvesten.

En over kwalijke interactie gesproken:

Medicatiegebruik verlaagt de immuniteitsspiegel van de vogel door systematische vernietiging van commensale flora, respectievelijk door eventuele stimulering van de ontwikkeling van resistente, pathogene mutanten binnen de heersende lichaamsflora.

Bovendien veroorzaakt het gebruik van chemische 'geneesmiddelen' tevens drainage van de leverfunctie door afbraak van opgeslagen voedingsstoffen, hetgeen de lichaamsweerstand verder blijft ondermijnen.

Een chronisch optredend pyridoxine (vit.B6)-tekort in de lever, geenszins verwonderlijk na ondermeer een langgerokken coccidiostatica-kuur, kan zich op termijn specifiek symptomatisch uiten door minimale bloeduitstortingen ter hoogte van de veerfollikels, naar verluidt ook en vooral aan de vleugel- en staartpennen.

Hand in hand hiermee zal eveneens een slepend vitamine K-tekort, -alwéér veroorzaakt door het gebruik van sulfapreparaten en andere chemotherapeutica- het kwalijk ziektebeeld van honderden bloedinkjes in de veerzakjes nog verergeren. U kan zich voorstellen dat eventueel aanwezige parasieten zich geen uitmuntender situatie kunnen wensen en aldus gezwind aan het vermenigvuldigen slaan. Om vervolgens aan de veerbasissen zware beschadiging te veroorzaken. En de veertjes, zij blijven bij de minste bruuskheid gewillig vallen, bij gouldamadines in eerste instantie inderdaad in de kop- en nekstreek.

TERTIO

Gegeven het bovenstaande, kan een derde en versterkende factor, en derhalve eveneens van invloed bij het kaalkoppen-fenomeen, van **INFRASTRUCTURELE AARD** blijken :

Overbevolking resulteert altijd en onveranderlijk in een stressreflex, met als onvermijdelijke gevolg een verhoogde nervositeit en dito agressiviteit bij pover gehuisveste vogels. Op een kortstondige driftreflex is de opvallende gouldamadine wel berekend. Aangehouden stress echter, zal bij een gouldamadine, net zoals bij andere, vrij opvallende vogelsoorten, relatief vlug resulteren in een terugval van de fysieke weerstand.

Het valt op dat wanneer de drift begint te rijpen, het bij zulke benauwd gehuisveste gouldamadines vooral poppen zijn die met kaalheid te kampen krijgen.

Welteverstaan als resultaat van het aanpikken door dominante sexgenotes.

Poppenrivaliteit bij al te nauw behuise en overgestresseerde vogels kan aldus een derde aanleiding voor het verschijnen van kalende koppen zijn.

Geïnteresseerden verwijzen we graag naar onze studie omtrent het veerpikken bij siervogels, zoals verschenen in "De Vogelwereld", jaargang '95.

U begrijpt dat ook in het onderliggende geval één en ander een kwestie is van interactief werkende factoren als gebrek aan **weerstand, weerbaarheid en geldingsdrang**, dewelke mekaar op de meest ongelegen momenten quasi exponentieel versterken.

Om vervolgens in een flits aanleiding te zijn voor een acuut optredend "**ziektebeeld**" : kaal, kaler, kaalst. Het hele hok door. **Wie wil zich dat als fokker niet liever bespaard zien ?**

En toch : Velen zijn geroepen, maar slechts weinigen uitverkoren.

POTENTIEEL SCENARIO

Stelt U aldus op zekere dag vast dat bepaalde vogels -onderhevig aan bloedstortinkjes in de veerzakjes door slepende pyridoxinedeficiëntie wegens medicatiegebruik- het slachtoffer werden van een parasitaire infectie, wellicht op de voet gevolgd door bacteriële woekering in de ontstane wondjes, en U behandelt op goed geluk af met enige lukraak gekozen breed spectrumantibiotica zelf of aanverwante, (hetgeen mogelijk niet op slag het beoogde effect sorteert daar U de eerst opgetreden aandoening van parasitaire aard hebt ongemoeid gelaten, en bovendien niet het eventueel heersende voedingsgebrek voorafgaand hebt opgeheven), dan riskeert U er finaal nog een schimmelinfectie op de koop toe bij te krijgen. Geheel gratis.

Aldus verzwakte vogels vertonen, lang vóór zij kaalkop worden, zeer herkenbare tekens van aftakeling, die echter door de fokkers in kwestie meestal genegeerd worden, bewust of onbewust.

Voor al te bazige soortgenoten die het vertoon van zoveel zwakheid door degeneratie wel begrepen hebben, vormen deze zwakke broertjes gemakkelijke doelwitten.

Deze quasi weerstandsloze slachtoffers worden dan vaak zodanig bijgepluimd dat het niet meer mooi is.

Volgt U me nu, wanneer ik beweer dat het ene het andere de hand geeft ? Enkel de specialistisch geïnstrueerde expert ter zake zal U op afdoende wijze in deze omstandigheden een oplossing weten te bieden bij het uitselecteren van de zwakke elementen in uw gouldbestand. Of U hanteert zelf uw enige, andere alternatief : opruiming van uw ganse gouldbestand. En U herbegint, van vooraf aan. Bent U er klaar voor ? Of lijkt het u eerder raadzaam te anticiperen ? De keuze zal altijd de uwe zijn. Het uiteindelijke resultaat van uw keuze evenzeer.

Of u het bovendien een verstandige zaak vindt om zich gouldamadines aan te schaffen op een hok waar kaalkoppen welig tieren, laten we alweer aan uw weloverwogen oordeel over.

KAALKOPPEN & GENETISCHE VOORBEPAALDHEID

En of nu de voorvermelde voedingstekorten, of mogelijke infecties, of penibele huisvestingstoestanden, dan wel combinaties hiervan aan de basis van het kaalkoppeneuvel liggen : Onveranderlijk en immer weer zijn het de genetisch sterkste gouldamadines die vanuit hun afkomst, steeds ongeschonden uit de strijd komen.

De aanwezigheid van veel kaalkoppen op een hok is dus helaas vaak genoeg synoniem voor een gedegeneerd bestand van zwakke kneusjes, hoe men het ook draait of keert.

Uw conclusie, waarde lezer, is ook de mijne.

Wil de fokker een kaalkopvrij hok, dan volstaat een goede voeding niet wanneer de gouldamadines in kwestie genetisch bepaalde, zwakke kneusjes blijken te zijn. Voor deze categorie vogels die zich vanuit hun afkomst en fokwijze op genetisch vlak als zwakke vogels bewijzen, zal zelfs de allerbeste verzorging op langere termijn weinig of geen soelaas brengen. Wat genetisch zwak is, toont zich -zonder tussenkomst met lapmiddelen- altijd zwak. En Jan-Zonder-Vrees worden ze nooit.

Net zo min als een raspaard met weke kniegewrichten ooit jumpingkampioen zal worden. Ook al krijgt dat beklagenswaardige, zwakke dier verder de meest uitmuntende voeding en verzorging. Bovendien zou het alom verbijstering en afkeuring wekken, indien de eigenaar van dat quasi kreupele paard ook maar even zou overwegen om er mee te gaan fokken.

Naar evolutieprincipes gemeten immers, is soortsterkte altijd prioritair. **Waarbij enkel de sterkste en best adapteerbare individuen het evoluerende uitzicht van de soort mogen bepalen.** Niet eerder dan alle zwakke kneusjes via entelechie spontaan zijn uitgeschakeld, en vervolgens de optimale soortsterkte in homogeniteit is bereikt, dan pas kunnen secundaire selectie-invloeden als verzorging en voeding een doorslaggevend verschil uitmaken naar vogels toe die vanuit hun afkomst en fokwijze bekwaam zijn enorme vitaliteit en weerstand tegenover ziekte en zwakheid te ontwikkelen.

Zulke vogels laten dat bij een optimale verzorging ook graag blijken, in tegenstelling tot andere, minder getalenteerde en minder bekwame soortgenoten. Want vitaliteit en weerstand zijn in de eerste plaats genetisch bepaald.

Met andere woorden :

Om kaalkopvrij te fokken (en te blijven fokken) zal zelfs de beste kampioenenverzorging niet volstaan, indien de fokker in kwestie niet begrepen heeft wat de natuur in haar evolutie bedoeld heeft : **STERK - STERKER - STERKST .**

Fokkers die zoveel begrepen hebben, respecteren alle evolutie- en natuurprincipes. Die fokkers zijn uiteraard bekwaam om tegen-natuurlijke oorzaken van genetisch bepaalde zwakte en verzwakking binnen het vogelbestand uit te sluiten :

1. Inteelt is tegen-natuurlijk.

Die fokkers versmallen liever niet de genetische reserve via incestueuze inteeltpraktijken, want bloedschending/inteelt **leidt onveranderlijk tot verzwakking.**

2. Chemische "kuur"-medicatie is tegen-natuurlijk.

Die fokkers onderdrukken liefst nooit de fysieke immuno-defensiereflex via collectieve zelfmedicatie op het hok, want hypothekering van de natuurlijke immuniteit **leidt onveranderlijk tot verzwakking.**

3. Pleegbroedsystemen zijn tegen-natuurlijk.

Die fokkers vervalsen nooit of nimmer spontane selectieverificatie via een opzet van pleegbroedmachinerie, want uitschakeling der controlemechanismen van natuurlijke selectie **leidt onveranderlijk tot verzwakking.**

CONCLUSIES

Soortsterkte is onveranderlijk en altijd (dus ook en zeker bij gedomesticeerde Gouldamadines) tweërlei bepaald :

1. Genetisch bepaald - afhankelijk van afstamming/afkomst en dus van erfelijke bekwaamheid of onbekwaamheid;
2. Milieubepaald - dus ook afhankelijk van huisvestings- en verzorgingsinvloeden.

En jawel, nuchter denkende lezer, ook bij Gouldamadines op het hok is de mensenhand daarbij allesbepalend, en helaas te vaak een negatieve factor. En andermaal jawel, goed bloed liegt nooit. En het omgekeerde is bij Gouldamadines even waar, met zware gevolgen. Hoe groot ook de inspanning van de radeloze liefhebber.

De oorzaak ten gronde van kaalkopverschijnselen bij gouldamadines, is in de eerste plaats éénvoudigweg terug te brengen tot de genetisch bepaalde zwakheid van die vogels, meestal door negatieve domesticatie. En bijgevolg door toedoen van mensenhanden.

Want negatieve domesticatie door kortzichtigheid geeft in grote lijnen :

1. Primaire genetische aftakeling, veelal door uitschakelen en vervalsen van evolutiemechanismen o.a. via
  - eierrapen en pleegbroedmachinatie
  - collectieve systeemmedicatie
  - incestueuze inteeltschema's

2. Secundaire omgevingsbepaalde aftakeling en verdere verzwakking, mogelijk door factoren als
  - povere huisvesting, respectievelijk "stress"huisvesting;
  - verzorgingsgebreken;
  - voedingstekorten;
  - andere...

De oplossing hier ligt niet in het smeren van zalfjes aan kale koppen, om vervolgens die geheelde kneusjes van vogels aan nietsvermoedende liefhebbers door te verkopen. De enige duurzame oplossing ligt hier in het uitschakelen van zwakke gouldamadines, en vervolgens enkel te kweken met sterke vogels.

NABESCHOUWING

Dat onze houding ook op dit vlak substitueert vormt voor de alomgeprezen, **natuurlijke selectie**, behoeft nauwelijks verdere uitleg.

Want de keuze die voorligt voor elke kweker, is vrij éénvoudig :
Ofwel volgt de fokker de regelgeving van Moeder Natuur.
Ofwel geeft de fokker blijk van een streven tegen natuurprincipes in.

Tegennatuurlijke kunstgrepen met lapmiddelen -zeg maar **medicatie-**, **inteelt-** en **couveuse**-extremisme- brengen slechts kortstondig soelaas of economisch profijt. Waarbij tevens "wondermiddeltjes" als poedertjes en zalfjes voor kaalkoppen praat voor de vaak zijn. Want zegt u nu zelf : wondermiddelen in flesjes en potjes... bestaat dat, denkt u...? Ongetwijfeld zullen zij die u zeggen daar geloof willen aan te hechten, daar wel hun eigen redenen voor hebben.

Op termijn is **selectie op weerstand** voor de gemotiveerde fokker het eerste en tevens het laatste wat telt, wil men elk risico op kaalkoppen elimineren.

Terug naar de fysiek sterke en weerbare gouldamadine in originele verpakking (en zonder kaalkop), is terug naar de natuur en haar welbeproefd procédé van strenge selectie naar optimale soortsterkte.

Omdat alles wat is, zichzelf en zijn bestaansrecht verklaart vanuit zijn evolutie.(Joseph W. Lievens in 'Causaliteit van Kip en Ei', 1984) Wie hier vandaag nog aan twijfelen mag, is hoogdringend aan herbronning toe.

Waarna kunstgrepen en lapmiddelen per definitie de deur uit gaan :

Dag gesystematiseerde couveusetechnieken,
Dag gesystematiseerde inteelttextremiteiten,
Dag gesystematiseerde medicatie-culturen,
Dag 'wonderpoedertjes en wonderzalfjes'.....

Kaalkopproblemen vermijden betekent op de eerste plaats dat de grondregelgeving van Moeder Natuur op het kweekhok ten allen tijde mag primeren. Met als absolute prioriteit verbreding van het genetisch draagvlak, in het teken van de meest optimale, genotypische variabiliteit. Met het oog op de toekomst.
Want goed bloed liegt nooit.

Kijkt u het gerust even na.

Kaalkopvrij kweken begint met kaalkopvrij bloed, zonder genetisch zwakke kneusjes.
Dan pas zal ook uw met zorg uitgebalanceerde voeding en verzorging resultaat geven.
Dan pas zijn gouldamadines ook sterk te kweken.
Die mentaliteit is het eerste "medicijn-voor-blijvende-gezondheid". En het enige.

Ivan W.J. LIEVENS

Erpe-Mere, november 1997

IVAN LIEVENS - OVER NATUURVOEDING - FOKTECHNIEK & RESULTAAT

**VOORDRACHTEN - LEZINGEN
TECHNISCHE DAGEN
DEBATTEN**

BOEKINGEN OP 3 MAAND - MAX. 3 LEZINGEN PER PROVINCIE, PER JAAR.

lievens.ilk@telenet.be

&

naturalgould@mail.be

Tel:053/83 82 24

&

GSM : 0496-98.11.31

Copyright Ivan W.J. Lievens -All rights reserved-

IVAN LIEVENS - OVER NATUURVOEDING - FOKTECHNIEK & RESULTAAT

**VOORDRACHTEN - LEZINGEN
TECHNISCHE DAGEN
DEBATTEN**

BOEKINGEN OP 3 MAAND - MAX. 3 LEZINGEN PER PROVINCIE, PER JAAR.

lievens.ilk@telenet.be

&

naturalgould@mail.be

Tel:053/83 82 24

&

GSM : 0496-98.11.31

Copyright Ivan W.J. Lievens -All rights reserved-

GOULDAMADINE

TER

KEURING

IN HEDEN & TOEKOMST

Voorwoord

Bestaat er vandaag de dag zoiets als "Dé Standaard voor Gouldamadines" ?

De vraag is zeker niet onterecht.

Want standaard en standaard is twee : de ene gouldstandaard is de andere niet.

Eigenaardig, op zijn minst. . . Weliswaar dezelfde gouldamadines, maar niettemin een kakofonie van verschillende criteria. Belgen, Nederlanders, Fransen, Duitsers, Italianen, Spanjaarden. . . Allen hanteren ze hun eigen bijbel-naar-waarheid.

En is het gras dan uiteindelijk veel 'grasgroener' in één welbepaalde standaard, dan ligt dat geenszins aan de eventueel grotere neerslag in de desbetreffende regio.

Wie wordt daar in 's hemelsnaam beter van ?

Inleiding

Over Gouldamadines wordt nogal eens wat verteld. Op de TT zowel als daarbuiten. Zo gaat dat vaker met uitgesproken blikvangers : Ze oogsten heel wat commentaar. Zeker zodra het gaat over spartaanse koudsystemen, helende natuurvoeding en deskundige technieken in natuursysteemfok versus natuurbroed. En de doeltreffendheid ervan. Of over doelstellingen van TT-standaarden, en de haalbaarheid ervan. Of bijwijlen ook over de rol van de keurder, die al dan niet kop van jut blijkt.

Resultaat : in hoofdzaak braaf geleuter met veelal goede bedoelingen, maar zonder enige referentiewaarde. Vaak genoeg ook regelrecht foktechnisch gezwets en andere overdrijving, meestal door 'passieve spelers'. Wanneer dan af en toe het tegenovergestelde kan vastgesteld, ervaar ik telkens weer een zweem van genoeg. Heel recent nog.

In de augustus-editie 2004 van Onze Vogels kan elke lezer een stukje aantreffen dat bijna opvalt door zijn onopvallendheid, wanneer men de titel aanschouwt : "Gouldamadines". Toch slaagt de auteur er in om een aantal technische aspecten te beroeren die terecht om meer aandacht vragen.

Type

Hierover kunnen we kort zijn :

Inderdaad blijkt dit aspect vandaag in praktijk nog steeds ondergewaardeerd. En wel respectievelijk door fokkers, exposanten, technische commissies en keurders. Door iedereen en overal dus.

Symptomen hiervan zijn inderdaad bij vastelling op veel TT 's en nog meer hokken :

- ❑ te veel smalle en ijle types, zonder borst- of kopvolume;
- ❑ te veel genepen koppen, met vernauwde schedelbasis;
- ❑ te veel afgeplatte koppen, zonder enige kopwelling;
- ❑ te veel lange 'trompet'-bekken, meestal slecht ingeplant en niet in proportie met de kopgrootte; bovendien vaak zonder symmetrie tussen boven- en ondersnavel.

U heeft het al lang begrepen : Van een harmonieus totaalbeeld is in de opgesomde gevallen weinig of geen sprake.

En inderdaad vererven al deze vormkenmerken op zeer dominante wijze : "Je hebt zo je halve kooi vol met deze lelijke vogels". (L. Polanen)

Dat dominantie-aspect mochten ook wij op ons hok aanvankelijk ten volle ondergaan. Op zijn minst twaalf (12) jaar selectief schaafwerk (zonder bloedverwantschap, want natuursysteemfok*) bleek er nodig vooraleer een jaarlijks quotum van 150 natuursysteemjongen een plat dak en een gekromde trompetbek bespaard konden blijven. In de drie (3) tot vijf (5) jaar die daarop volgden, kregen pas kleur en tekening de nodige retouches naar voldoening. Vandaag staan we 24 jaar ver en zijn we nog steeds bezig. Daarbij zijn het in hoofdzaak type en postuur die onverminderd aandacht en planning blijven vragen. En tevens aanzienlijke aantallen kandidaat-fokvogels noodzakelijk maken. Verder in dit schrijven wordt u volstrekt duidelijk waarom.

(*)Wat is natuursysteemfok : de meest reguliere natuurfok mogelijk, hier in gsystematiseerde koudbroed, ofwel :
binnenskamers gsystematiseerde winterfokwijze met volgende, minimale kenmerken :

- ° met klimatologische begeleiding :
    - gestuurde foktempertuur (9°C-14°C max.)
    - gestuurde luchtvochtigheid (64%-82% max.)
    - aangepaste ventilatie
    - aangepaste luchtionisatie

  - ° met optimale genotypische variabiliteit :
    - maximale verbreding van erfdraagvlakken
    - alle inteeltvormen uitgesloten

  - ° met brede genetische reserve :
    - minimale selectie van kandidaat-fokvogels op jaarbasis :
50-60 mannen & 50-60 poppen
    - minimaal 20-25 zelfreproductieve kweekparen elk seizoen
    - minimaal 5 jongen gemiddeld per koppel, per seizoen

  - ° zonder immuniteitsbelastende trucage :
    - geen enkel gebruik van antibiotica, noch chemotherapeutica
    - geen enkel gebruik van hormonale preparaten, noch derivaten
    - geen enkel gebruik van chemische drinkwaterontsmetters
    - geen enkel gebruik van chemicaliën tegen ectoparasieten
    - geen enkel gebruik van synthetische vitamines

  - ° met actieve controlemechanismen :
    - geen enkele vorm van pleegbroedmanipulatie
    - geen enkele vorm van pamporing
    - 3 voorafgaande fokwaardigheidstests voor jonge vogels
    - criterium voor minimale reproductiviteit, per seizoen, over
2 fokronden : minstens 1 x 3 eigen jongen (in één nest) volwassen;
al de rest gaat eruit.
-

Meer type

De weg naar volronde borsten en breedgewelfde koppen met conische snavels is vrij lang geweest. Maar uiteindelijk zijn we er geraakt. Hoewel één en ander destijds veel minder vanzelfsprekend leek dan de gemiddelde lezer op heden zou willen vermoeden. Van de Speciaalclub Natuurbroed Nederland was toentertijd immers nog lang geen sprake. En in België leefde je als natuursysteemfokker al die tijd sowieso op een eiland. Vandaag zijn er voldoende bruggen geslagen, doorheen Europa, en verder vanuit (Oost- en Zuidoost-) Azië, vanuit (Zuid-) Afrika, zelfs met het Amerikaanse continent.

Aldus is dat alles vandaag de dag voor de echte doorzetter enigszins wat makkelijker. Natuurlijk op voorwaarde dat die groeigrage liefhebber de kans krijgt om breedgewelfde koppen met optimale snavel- en ooginplant te gaan inkweken -UIT RUIM GEÏNSTALLEERDE, GENETISCHE RESERVE MET BREEDGESPREIDE EN STABIELE ERFDRAAGVLAKKEN , antipode van smalle en instabiele erfmarginen als gevolg van inteeltpraktijken-. Heeft u het al een keer geprobeerd ?

Hoe groter de stabiliteit van het erfdraggvlak, des te dominanter gedragen daarin beklemtoonde erfkenmerken zich, in geval van inkruising van twee totaal verschillende erfmassa's. In dat geval wordt het verlangde resultaat reeds vanaf de eerste (F1) en tweede generatie (F2) zichtbaar. Zoals een handvol Nederlandse fokkers tot hun genoegen op de TT reeds meermaals hebben mogen vaststellen.

Eén en ander lukt enkel bij inkruising van vogels met optimale, genotypische variabiliteit, en waarbij anderzijds wel de gewenste rondingen en welvingen reeds meerdere, opéénvolgende generaties foktechnisch onverwant werden bevestigd en gestabiliseerd. Weliswaar onzichtbaar, beschikken zulke vogels over dominant bepalende genotypes. Realisatie van dergelijke erfelijke aanleg, inzonderheid in gouldamadines, is geen werk voor opportunisten, integendeel. Zulke vogels zijn niet aan iedereen gegeven. Zulke vogels zijn evenmin voor iedereen bestemd. Waarover verder meer.

Bovendien :

Hetgeen heel wat fokkers in al hun 'gretige haastigheid' bij het opstarten van hun fokopzet volkomen schijnt te ontgaan, is de nood aan een volgehouden, genotypisch 'stapelingeffect' van volronde types GEDURENDE TEN MINSTE EEN TIEN TIENTAL GENERATIES na de eerste inkruising. Slechts op deze wijze krijgt het gecreëerde erfoverwicht van volronde lichaamsvormen ook enige zichtbare stabiliteit in zijn vererving. Helaas ontbreekt dit inzicht bij de meeste fokkers voorlopig. Het gevolg is al vlug verwatering en teloorgang van de in F1 of F2 gerealiseerde, intermediair gewelfde koppen en volumineuze borstpartijen.

**En vanzelfsprekend, na twee (2) tot drie (3) jaren van relatief succes,
blijven op dit moment ook de resultaten op de
TT achterwege.**

Want ook al botsen die 'vlotte jongens' op zekere dag op een hok van zeer hoog postuurniveau, alwaar ze de kans krijgen zich het broodnodige kweekmateriaal ter inkruising aan te schaffen; eens thuisgekomen is de kous daarmee geenszins af.

Het tegendeel is waar. Eigenlijk BEGINT HET SERIEUZE WERK PAS vanaf de tweede of derde generatie. Want korte bloedvernaauwing (inteeft) is hier des duivels. Helaas is dat net wel de actie welke die haastige fokkers juist dán gaan ondernemen. Opmerkelijk toch... Terwijl ze daarentegen precies dringende nood hebben aan zéér breedgespreid bloed met anderzijds wel SUBTIEL GENETISCHE AFFINITEITEN. En mét uiterlijk identieke, volronde kenmerken. Dergelijke, genetisch breed verankerde affiniteiten liggen niet zomaar voor het rapen. Ze activeren en verenigen vereist feeling, geduld in bulk, en foktechnisch inzicht los van inteeltneigingen. Versmalling van het genetisch draagvlak via inteelt is de korte weg, zonder stabiliteit. Verbreding van het erfdragvlak is de lange weg, met als beloning steeds vergrotende soortsterkte en enorm stabiele, genetische overwichten in elk individu. Eens zoveel begrepen, blijft men op de TT scores, jaar na jaar. Zonder dit begrip heersen ook ééndagsvliegen.

Met andere woorden :

Wil men op de TT na een twee- tot drietal 'goeie jaren', niet al te vlug uitgezongen zijn, dan worden op het hok enkel GENETISCH SUBTIEL GELINKTE vogels van het meest uitmuntende type steeds weer ingekruist, zonder ophouden. Waarbij op zijn minst telkens vier (4) tot vijf (5) opéévolgende BLOEDTRAPPEN IN ONVERWANTSCHAP dienen gerespecteerd. En wel totdat het gewenste, volronde type een zekere graad van dominantie behaalt in de breed opgebouwde, genetische reserve.

Hiermee bedoelend : ZO BREED ALS MAAR MOGELIJK IS.

Pas dan kan men genetisch terugkoppelen en oogsten. Het dankbare resultaat zijn inteeltvrije, en dus sterke vogels van ongeëvenaarde stamina, die daarenboven hun uiterlijke rondheid en breedheid OP VRIJ DOMINANTE WIJZE AAN HUN JONGEN IN F1 willen doorgeven. Op deze wijze kweekt men zelfs vanaf F1 al eens een algemeen kampioen. Ja inderdaad, ook op genetisch niveau is de ene gouldamadine de andere niet. Eén en ander vraagt vooral bij aanvang een kweektechnisch arbeidsintensieve benadering. Eénmaal zulke vogels in handen, kunnen de fokresultaten vrij vlug in positieve zin evolueren, mits de nodige genetische back-up aanwezig blijft.

Waarom anders, denkt u, neem ik mezelf sinds jaren de moeite om elk seizoen weer 60 tot 70 mannen, en inderdaad ook 60 tot 70 poppen als fokkandidaten te selecteren, wanneer het de intentie is om elk seizoen slechts 25 tot 30 kweekparen in te zetten, en elk seizoen 'slechts' 150 jonge gouldamadines te kweken ?... Waarom dan, dacht u, is het op mijn hok niet zo uit- zonderlijk te noemen, dat bepaalde gouldmannen drie (3) tot zelfs vijf (5) jaar in de wachtkamer blijven zitten, vooraleer ze de eerste keer in de kweek worden ingeschakeld ?... Ziet u enig verband ?... Uit vaststelling blijkt dat slechts weinig fokkers bereid zijn deze inspanningen te leveren. Een Nederlandse fokker die -naar beste vermoeden- zoveel wél begrepen heeft, is collega J. uit Limburg. In de jaren die komen, zullen zijn stijgende TT-resultaten (in álle kopkleuren) mij nauwelijks verbazen.

Samengevat :

Kleuroneffenheden krijgt men al relatief vlug gecorrigeerd. Vormfouten daarentegen blijken veel hardnekkiger. Dit is effectief een werk van lange adem.

Daarom valt het ook best te begrijpen dat veel fokkers deze aandachtspunten inzake kop- en snavelvorm liefst naar de achtergrond verschuiven.

Tegelijkertijd blijven ze op hun hok opgescheept zitten met types waar ze zelf niet echt liggen van te dromen.

Dat er vaak heel weinig aandacht naar type en formaat van de meeste TT-gouldamadines gaat, is de keurder van dienst beslist niet ontgaan.

Kweektechnisch gezien is het naar de toekomst toe aldus van reuzebelang dat standaardregels als dusdanig ook worden opgevat. Opdat de keurder ten volle de gelegenheid krijgt om middels de puntenquotering steviger signalen naar de fokker uit te zenden.

Want als we de kat heel eventjes een kat willen noemen :

Op het (trouwens voortreffelijk opgevatte) Nederlandse speciaalkeurbriefje kan men nauwelijks volstaan met opmerkingen als "*mist kopwieling*" of "*moet voller en ronder*", wanneer de vogel in kwestie op datzelfde moment toch nog 90 of 91 punten mag scoren. Gegarandeerd zit die vogel, eens thuisgekomen, even nadien weer in de kweekkooi. Om nog maar eens zijn minder appetijtelijke vormkenmerken aan zijn nageslacht door te geven.

En dacht u nu wèrkelijk dat die keurder van dienst zoveel niet eens begrepen had...? Ook hier geldt het credo : Schiet niet op de pianist. Voor-eigen-deur-vegen lijkt meer aangewezen.

Welke oplossing hiervoor keurtechnisch in de schuif ligt, is duidelijk een opdracht voor een deskundige technische commissie.

Kleur

Sinds een kwarteeuw ben ik natuursysteemfokker van 'de klassieke kleuren'. Klassiek, met die kopkleurtjes zoals ze ons van oorsprong in drievoud door Moeder Natuur zijn aangereikt. En dan weten ook alle Topfokkers-Van-Zwartkop-Exclusief best wel : de Gouldamadine is een polymorfe verschijning, eveneens op het kweekhok. Dan pas is ze foktechnisch authentiek en volledig.

Slimme jongens die één en ander openlijk willen betwifelen, volstaat het om even de vederstructuur van de verschillende kleurkoppen van dichtbij te vergelijken. Om onmiddellijk vast te stellen dat het ene kleurpluimpje het andere foktechnisch best kan gebruiken. Om velerlei redenen.

Koppelingen waarbij beide geslachten van een identieke kopkleur zijn, kunnen in een technische opzet van lange termijn nooit als algemene regel gelden.

Integendeel zijn dergelijke koppelingen slechts vrij uitzonderlijk en met kortstondige termijnen aan te bevelen. De rest is *wishful thinking*.

Fokkers die het blijven overwegen, om uit hetgeen de natuur na duizenden jaren selectie heeft afgeleverd in drievoud, slechts één (1) kleurtje te gaan isoleren, hebben daar vast en zeker hun eigen, beperkte redenen voor. Kweektechnische problemen-van-een-andere-orde zullen uiteindelijk altijd hun deel zijn.

Slechts één enkel voorbeeld ter documentatie : op de nationale gouldtentoonstelling te Elst, -het grootste volume expositiegoulds ter wereld-, worden keurders elk jaar weer geconfronteerd met globaal beter gewelfde én bredere kopstructuren bij de carotenoïdekoppen, dan zulks het geval blijkt in de zwartkopreeksen, waar globaal méér ondermaatse en/of afgeplatte koppen te zien zijn. Het blijft louter een vaststelling. Vrij logisch ook.

Menselijke overwegingen zonder doordachtheid liggen logischerwijze verder aan de basis van het verpopulariseerde vraagprogramma voor mannenkoppen bij gouldpoppen.

Want kijk, daar ontdekt de mens op zekere dag een absoluut juweeltje, dat hem na duizenden jaren evolutie via natuurlijke selectie zomaar in de schoot komt gevallen. Een levend schilderijtje, zo blijkt, dat niet alleen polymorf is, maar tevens met een strikt geslachtsdimorfisme is getooid :

Mannen en poppen zijn maar al te duidelijk herkenbaar, net omdat ze beide hun eigen, typische kleur- en tekeningkenmerken hebben meegekregen. Wat een sexuele complementariteit... Wat een uitgesproken eigenheid... Prachtig toch !...

En eigenaardig genoeg komt daar even later diezelfde mens die zegt :
"Op zo'n juwelenpopje wil ik geen poppenkopje meer.
Op zo'n pop wil ik een mannenkop.
Want een manwijf bevalt mij altijd beter..."

Begrijpe wie begrijpen kan...

De soorteigenheid doet er dan al lang niet meer toe, zo blijkt.

Bijwijlen ondoorgrondelijk zijn de wegen des mensen, nietwaar...

Tot nóg even later... de aap uit de mouw komt. Met alle gevolgen vandien.

En helaas, hoe jammerlijk alle gewezen tandengeknars even later ook mag zijn, wanneer kopbandjes bij mannetjesgoulds gesmolten blijken als sneeuw voor de zon... En die fokkers van mannenkoppen-op-poppen vertwijfeld achterblijven met een hok vol 'probleemvogels'... Jammer, maar helaas feitelijk.

Want evident is het, Meneer, dat er een kolossaal akkefietje is gegroeid met die kopaflijning bij mannen, die steeds maar versmalt en steeds onregelmatiger wordt. En tenslotte ook helemaal verdwijnt. Of had u het nog niet gemerkt ?

De keurder van dienst heeft het in alle geval wél gezien. Gaat u het hem kwalijk nemen als die vogel van u alweer nét geen 90 punten haalt...? Of steekt u eerder de hand in eigen boezem ?

Welke oplossingen hiervoor kweektechnisch in de schuif liggen, zal nagenoeg iedereen duidelijk zijn.

Welke oplossing ondertussen op de TT keurtechnisch mogelijk is, blijft alweer een hangend thema voor de technische commissie. Al wordt anticiperen ook hier de overduidelijke boodschap. Tot die tijd blijft de keurder alweer roeien met de riemen die hij heeft.

Meer kleur

Een vrijwel identieke boodschap blijkt broodnodig waar het de staat van de hedendaagse, klassieke poppenborsten betreft. Poppenborsten die er de jongste jaren qua tint geenszins dieper op mochten worden, integendeel. Ook hier ligt de oorzaak van dit verschijnsel voor de hand.

Want blijkt nu uit praktijk niet éénmaal dat een bleekgekleurde, 'noch-vlees-noch-vis-poppenborst' zich véél makkelijker egaal laat fokken dan een volpigment-poppenborst ? Inderdaad, Meneer, dat ligt voor de hand. Elke exposant die zijn egale 'bleekborst'-poppen alweer beloofd ziet met 90 punten of meer, kraait luidkeels victorie : "Omdat ze zo egaal zijn, Meneer. Zie je nu wel dat ik goed bezig ben!". En daar gaan vervolgens die bleekborsten alweer, hopla de kweekkooi in. De rest van het verhaal kent u.

De fokker die zich ondertussen immer weer de moeite blijft getroosten om diepgekleurde, klassieke volpigment-poppenborsten te fokken die optisch de allerscherpste contrasten opleveren voor het o-zó gevoelige mensenoog, wordt voor al zijn inspanningen op de TT nauwelijks geprezen. Doch bij de allerkleinste kleuroneffenheid naar de achterste rij verwezen.

En even later leest de Nederlandse standaard doodleuk :
Lilaborst-mannen behoren thuis in ons vraagprogramma.
Lilaborst-poppen bestaan niet.

Terwijl u eigenlijk reeds lang begrepen heeft : klassieke gouldamadines zijn per definitie volpigment-vogels. Klassieke borsten behoren per definitie volpigment-borsten te zijn. Bij poppen evenzeer als bij mannen.

In praktijk blijkt de gemiddelde poppenborst vandaag de dag veel te flets en te ondermaats gekleurd, opdat ze zelfs maar één (1) enkele reductiefactor zou kunnen verdragen. De oorzaken zijn gekend.

Ondertussen kan ik u geruststellen : Lilaborst-poppen bestaan wel. In het verleden heb ik ze gedurende elf (11) jaar gericht gefokt.

Lilaborstfok-met-succes vraagt anderzijds wel een hok met voortreffelijke en diepgekleurde, klassieke borsten zonder enige witborstinmenging.

Ook hier kunnen technische commissies overleggen welke middelen zij aan keurders kunnen aanreiken, teneinde fokkers-exposanten te stimuleren het kleurbeeld van een klassieke volpigment-poppenborst te herwaarderen. Eén en ander zal op termijn ook aan de paarse mannenborsten af te lezen zijn. **Immers resulteert het verdiepen van het kleurbeeld bij poppenborsten na enkele generaties in een waarlijk betoverend, optisch spektakel van spectaculair paarse, en tevens sprankelend iriserende borsten bij mannetjesgoulds. Altijd en onveranderlijk.**

Keurder en bijbel

Valt het u wel eens op dat keurders van gouldamadines, misschien wel nog vaker dan anderen, kop van jut zijn ?

Dat een keurder zijn standaardrichtlijnen als leidraad gebruikt, kan men hem nauwelijks kwalijk nemen. Het is zijn taak.

Als onafhankelijk waarnemer meen ik dat keurders doorgaans bekwame en gedreven mensen zijn, die er bovendien wat voor over hebben om te doen wat ze doen : keuren. En keuren is voor de meesten meer dan het optellen van min en plus.

Zoals een wel beslagen Nederlandse exotenkeurder het eens verwoordde :

"Veel belangrijker is het om als keurmeester de schoonheid in de vogels te ontdekken. Een harmonieus, fysiek gestel herkennen en de grens van het mogelijke en onmogelijke in kleur en tekening aanvoelen, vraagt de nodige souplesse." (Berend Bosch)

Alstublieft, Meneer, de essentie in een notedop. Daar wil een mens inderdaad al eens lyrisch bij worden.

Waarbij we genoegzaam herhalen : Daarbij roeien die keurders allen met de riemen die ze hebben : hun opleiding en de standaardrichtlijnen.

Waarnemers zijn het er sinds jaar en dag roerend over eens, dat een werkinstrument als een bundel standaardnormen op constante basis nood heeft aan updating en bijschaving. Waarbij uiteraard de beeldvorming van 'het ideaalmodel' voortdurend scherper wordt gesteld, vanuit een gezond anticiperingsvermogen vanwege de bevoegde technocraten-opstellers. Van wie vanzelfsprekend op de allereerste plaats opperste deskundigheid, en vooral visie wordt verondersteld, zonder meer.

Enkel op deze wijze zijn actieve keurders aan de TT-tafel bij machte om adviserend die kweektechnische prikkels uit te zenden die fokkers-exposanten toekomstgericht in de juiste banen blijven leiden.

En voor zover ik het na al die jaren enigszins heb begrepen, meen ik dat hier één der belangrijkste verdiensten van elke keurder ligt.

Welja, vanzelfsprekend is één en ander vervolgens ook een kwestie van enig 'Fingerspitzengefühl' vanwege de betrokken keurmeesters; bij de ene al wat meer dan bij de andere. En 'feeling' heeft men nu eenmaal met datgene waar men echt door en door mee vertrouwd is. Hoe meer en hoe langer men er middenin staat -niet eventjes, maar dag aan dag-, des te groter en vollediger wordt dit aanvoelen. Spreekt vanzelf. Vandaar ook het enorme belang van ruimere stageperiodes met herhaalde trainingssessies en technische dagen (retraining). Bovendien, niet in het minst is hierbij de verwachting dat een groeiende, spontane feedback van keurders naar technische commissies toe, tot een nog grotere efficiëntie van standaardnormen zal leiden.

Epiloog

Uw overweging, waarde lezer, is ook de mijne : uniformiteit en transparantie zijn eerste prioriteiten wanneer men normen en referentiepunten in standaardverpakking wil gaan aanreiken, met het oog op globale gebruiksvriendelijkheid voor zowel fokkers als keurders.

Hoe één en ander in het specifieke geval van de gouldamadine blijvend te optimaliseren, is wellicht alweer een thema waar de bevoegde instanties en commissies zich liefst gezamenlijk even kunnen over buigen.

Het meest wijze van al, met brede blik in de vier windrichtingen en over de grenzen heen. Waarbij technische commissies noch keurdersgroeperingen het onderlinge overleg schuwen, maar daarentegen voor gekruiste deskundigheid durven opteren.

Ondertussen regeren elektronische informatiestromen heden ten dage de wereld. Dankzij internet en e-mail-communicatie is de wereld op heden tot een groot dorp geworden. Hoe éénvormiger de berichtgeving die liefhebbers wereldwijd uitwisselen, des te duidelijker de boodschap, en vervolgens des te concreter het resultaat.

Wie vandaag blijft beweren dat het geen zin heeft om even te kijken hoe de burens het doen, zal daar ongetwijfeld zijn eigen, kleine redenen voor hebben. Denkt u niet ?

Dat in Nederland ruimschoots het potentieel voor expertise ter zake voorhanden is, bewijst zichzelf : Daar is immers op markante wijze de Speciaalclub Natuurbroed Gouldamadine Nederland, met ruim 700 leden en de jaarlijkse nationaalshow met 1000 natuurbroedgouldamadines. Bij gebrek aan enig alternatief of mogelijkheid voor natuurbroedfokkers in België, is het tevens mijn club.

Dat ondertussen in België globaal nog steeds het motto geldt "*dat elke fokker toch wel met zijn gouldamadines mag doen wat hij wil zeker...*", valt voorlopig weliswaar niet te ontkennen.

Anderzijds hoort men ook in België af en toe wel eens deskundigen, fokkers zowel als keurders. Persoonlijk ken ik er een bescheiden aantal, zowel op de A.O.B.-thuisbasis als bij de zusterfederatie.

Het zijn deze mensen die, samen met de respectieve, technische commissies en alle specialisten-keurders der Lage Landen, bekwaam zijn de gouldliefhebberij naar een beduidend hoger niveau te tillen, zowel in Nederland als in België.

Omdat ik als gould-idealist altijd van mening ben gebleven dat de Lage Landen hier nog steeds een gezamenlijke voorbeeldfunctie te vervullen hebben, wereldwijd. En daar ook toe in staat zijn. Daar ben ik vast van overtuigd. Als bron van inspiratie daartoe, mag de wonderbaarlijke schoonheid van de gouldamadine voorop staan :

*" Schoner nog praalt gij
Meer dan al d' and'ren
Uw aanzicht verstormt mij
Als duizend wond'ren. "*

De prachtigste prachtvink is tegelijk de meest fantastisch bontgekleurde polymorf ter wereld. Een extra dosis aandacht vanuit technocratische stoel, voor dit juweel-met-vleugels, zal nimmer misplaatst zijn.

Meer nog :

Teneinde het -van oorsprong- genetische superpotentieel van deze prachtvogel, samen met zijn authentieke instincten en reflexen, veilig te stellen voor de toekomst, zal er meer nodig zijn dan één enkele speciaalclub natuurbroed gouldamadine. Gegeven de vaststelling dat vooral in België al te veel fokkers in natuurbroed na slechts enkele opportunistische pogingen afhaken en hun heil gaan zoeken in gemakoplossingen, zal samenwerking tussen specialisten-fokkers en deskundige doorzetters wereldwijd de logische noodzaak blijken.

Genetisch volwaardige gouldamadines zijn --momenteel-- nu éénmaal niet voor iedereen weggelegd. Het blijft een vaststelling, nietwaar...

Met deze woorden wil ik afscheid van u nemen en onderschrijf ik met dit laatste toekomst-artikel mijn zelfverzochte 'pensioenering' als tekstschrijver, in het licht van een nakende bewustwording binnen de liefhebberij. En welke gelegenheid beter dan deze, om alle deskundige fokkers en andere specialisten der Lage Landen uit te nodigen, hun waardevolle kennis door te geven via publicatie in één van 's werelds meest prominente avicultuurbladen, 'De Vogelwereld'.

Aldus mag ik u, waarde lezer, nog een laatste keer wensen :

Het ga u goed.

En uw gouldamadines evenzeer.

Ivan Lievens

Erpe-Mere

IVAN LIEVENS - OVER NATUURVOEDING - FOKTECHNIEK & RESULTAAT

**VOORDRACHTEN - LEZINGEN
TECHNISCHE DAGEN
DEBATTEN**

BOEKINGEN OP 3 MAAND - MAX. 3 LEZINGEN PER PROVINCIE, PER JAAR.

lievens.ilk@telenet.be

&

naturalgould@mail.be

Tel:053/83 82 24

&

GSM : 0496-98.11.31

Copyright Ivan W.J. Lievens - All Rights Reserved

IVAN LIEVENS - OVER NATUURVOEDING - FOKTECHNIEK & RESULTAAT

**VOORDRACHTEN - LEZINGEN
TECHNISCHE DAGEN
DEBATTEN**

BOEKINGEN OP 3 MAAND - MAX. 3 LEZINGEN PER PROVINCIE, PER JAAR.

lievens.ilk@telenet.be

&

naturalgould@mail.be

Tel:053/83 82 24

&

GSM : 0496-98.11.31

Copyright Ivan W.J. Lievens - All Rights Reserved